

Transnationell kvalitetssäkring

Svenska lärosätens erfarenheter av kvalitetssäkring
av Europauniversitet och gemensamma program

Transnationell kvalitetssäkring

Svenska lärosätens erfarenheter av kvalitetssäkring av Europauniversitet och gemensamma program
Rapport 2024:14

Utgiven av Universitetskanslersämbetet 2024

Författare: Oskar Kindberg (projektledare, red.), Stella Annani (projektledare), Sebastian Steele
(projektledare), Josefine Ekroth och Gustaf Westin

Diarienummer: 51-00258-24

Universitetskanslersämbetet • Hammarbybacken 31 • Box 6024, 121 06 Johanneshov
tfn 08-563 085 00 • e-post registrator@uka.se • www.uka.se

Innehåll

Sammanfattning.....	4
Inledning	6
Öka kunskapen om transnationell kvalitetssäkring.....	6
Kommissionen driver utveckling mot ökad internationalisering	6
Lärosätena berättar hur de arbetar med kvalitetssäkring i enkät och intervjuer ...	9
Kvalitetssäkring av Europauniversitet.....	12
De flesta saknar gemensam kvalitetssäkringspolicy	13
Studentinflytande i Europauniversiteten	16
Arbetslivsföreträdarnas roll varierar	21
Utmaningar, hinder och framgångsfaktorer	22
Kvalitetssäkring av gemensamma program.....	29
Många lärosäten ingår i gemensamma program med lärosäten i andra länder .	29
Gemensamma program kvalitetssäkras oftast inte i sin helhet	31
Utmaningar, hinder och vinster med gemensamma program.....	34
Reflektioner och slutsatser	37
Europauniversiteten skiljer sig åt.....	37
Stort intresse för gemensamma program bland svenska lärosäten	39
Våra förslag och vår bedömning	42
UKÄ fortsätter arbetet med transnationell kvalitetssäkring	45
Referenser	46

Sammanfattning

Mot bakgrund av resultaten som vi beskriver i rapporten föreslår Universitetskanslersämbetet att regeringen tar initiativ till en översyn av

- svenska regelverk och rutiner som försvårar genomförande av gemensamma program med svenskt deltagande.
- möjligheter för UKÄ att genomföra granskningar utanför Sverige i enlighet med Bologna-processen.
- möjligheten att Sverige erkänner granskningar som genomförts av andra EQAR-registrerade organisationer i enlighet med Bologna-processen.

Att se över dessa områden bör inkludera konsekvensanalyser för UKÄ:s och UHR:s uppdrag och de förordningar som reglerar dessa. Utöver förslagen bedömer UKÄ att

- UKÄ behöver upparbeta rutiner för att ta emot information från utländska kvalitetssäkringsorganisationer om granskningar som ska genomföras i Sverige och om deras beslut om granskningsresultat.
- svenska universitet och högskolor behöver öka sin kunskap om transnationella kvalitetssäkringsprocesser kopplade till gemensamma program.

Lärosätena svarar upp mot internationell utveckling

Svenska lärosäten har i hög grad svarat upp mot utvecklingen för ökad internationalisering som både ministrarna inom det europeiska området för högre utbildning (EHEA) och EU-kommissionen driver. Nitton lärosäten ingår i allianser för Europauniversitet och två av tre lärosäten erbjuder eller planerar att erbjuda transnationella gemensamma program.

Utmaningar med transnationell kvalitetssäkring

Trots att standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom EHEA (ESG) även gäller transnationella samarbetens utbildningar finns det utmaningar med kvalitetsarbetet i både allianser för Europauniversitet och gemensamma program. Det handlar ofta om skillnader mellan olika länders syn på kvalitetssäkring och olikheter i nationella regelverk. För att möta utmaningarna krävs omfattande processer där lärosätena måste ha förmåga att navigera i olika system och anpassa sig för att finna lösningar och nå framgång.

Alliansernas kvalitetsarbete är under uppbyggnad

De flesta Europauniversitetsallianserna som svenska lärosäten ingår i har inte tagit fram en gemensam kvalitetssäkringspolicy. Än så länge saknar

flera allianser också gemensamma processer för att ta tillvara resultat från kvalitetsarbetet och integrera dem i strategiska beslut. Samtidigt har få allianser konkreta planer för hur det gemensamma utbildningsutbudet ska utvärderas. Alliansernas kvalitetsarbete präglas av ambitioner om ömsesidigt förtroende och tillit mellan de samarbetande lärosätena.

Gemensamma program riskerar multipla granskningar

Gemensamma program riskerar att genomgå flera nationella granskningar när länderna som de samarbetande lärosätena ligger i inte erkänner varandras granskningsresultat. Därför är det vanligt att kvalitetsarbetet delas upp och att lärosätena granskar den del av utbildningen som de ansvarar för. Det kan leda till en fragmentering som medför dubbelarbete och minskar möjligheten till helhetsbild av utbildningens kvalitet, med olika delar som bygger på varandra.

Många svenska lärosäten erbjuder trots utmaningarna gemensamma program. De ser fördelar med att kunna nyttja en bredare kunskapsbas som inte finns vid varje lärosäte, vilket kan höja utbildningens kvalitet och att studenterna bättre förbereds för framtida karriärer.

Låg kännedom om det europeiska förfarandet

Det är ovanligt att det europeiska förfarandet för kvalitetssäkring av gemensamma program används. De svenska lärosätenas enkätsvar visar att det finns en låg kännedom om förfarandet och de fördelar det är tänkt att föra med sig. En bidragande orsak till den låga kännedomen kan vara att Sverige inte erkänner resultat där det europeiska förfarandet använts.

Transnationell kvalitetssäkring i Sverige

Utan ändringar av svensk författning kan inte UKÄ utföra granskningar utomlands eller erkänna andra kvalitetssäkringsorganisationers resultat som rör svenska lärosätens verksamhet. Att UKÄ inte kan väljas som kvalitetssäkringsorganisation av svenska lärosäten riskerar göra att de avstår från att koordinera Europauniversitetsallianser och gemensamma program och att Sverige hamnar i utvecklingens bakvatten.

Transnationell kvalitetssäkring sker redan i Sverige, genom att utländska kvalitetssäkringsorganisationer anlitas av svenska lärosäten. I de flesta fallen är det okänt för UKÄ när det sker. För att underlätta transnationell kvalitetssäkring är ett ökat samarbete mellan kvalitetssäkringsorganisationer och en harmonisering av nationella system nödvändig. Att ömsesidigt erkänna granskningsresultat är i linje med Bolognaprocessens mål. Samtidigt bör granskningarna flexibelt kunna anpassas till olika granskningsobjekt för att vara träffsäkra – vilket UKÄ tagit steg för att åstadkomma i Sverige.

Inledning

I den här rapporten beskriver vi svenska lärosätens erfarenheter av kvalitetssäkring av Europauniversitet och transnationella gemensamma program. Beskrivningen baseras på en enkät, som Universitetskanslersämbetet (UKÄ) utformade i samarbete med Universitets- och högskolerådet (UHR) och intervjuer med ett urval av lärosäten. UHR har haft regeringens uppdrag om att kartlägga och analysera svenska lärosätens förutsättningar för att delta i Europauniversitet.¹

Rapporten inleds med en beskrivning av syftet och bakgrunden för vår studie. Vi beskriver även metoden för enkätens och intervjuernas genomförande. Därefter följer ett kapitel som redogör för lärosätenas erfarenheter av kvalitetssäkring av Europauniversitet, följt av ett kapitel om erfarenheterna av kvalitetssäkring av transnationella gemensamma program. Dessa två områden överlappar varandra till viss del, men i kvalitetssäkring av Europauniversitet ingår frågan om ett alliansgemensamt kvalitetssystem. I rapportens sista kapitel drar UKÄ några slutsatser och reflekterar över resultaten.

Öka kunskapen om transnationell kvalitetssäkring

Rapporten syftar till att öka kunskapen om transnationell kvalitetssäkring utifrån den svenska kontexten. Kunskapen är viktig för både UKÄ och våra intressenter – regeringen, universitet och högskolor samt studenter. Kunskapen gör UKÄ bättre rustat för att kunna hantera utvecklingen inom kvalitetssäkring som följd av den ökade internationaliseringen inom högre utbildning. Med transnationell kvalitetssäkring menar vi kvalitetssäkring av lärosätens verksamhet – framför allt utbildning och forskning – som genomförs över landsgränser. Det kan till exempel handla om att en kvalitetssäkringsorganisation genomför en kvalitetssäkringsprocess i ett annat land än där organisationen är hemmahörande.

Kommissionen driver utveckling mot ökad internationalisering

Det europeiska området för högre utbildning (EHEA) arbetar för att göra högre utbildning mer internationaliserad. Även Europeiska

¹ Regeringen. *Uppdrag att kartlägga frågor om Europauniversitet*, Regeringsbeslut U2022/04065. Stockholm: Regeringskansliet, 2022.

kommissionen (EU-kommissionen) uppmanar till ökad internationalisering i sitt arbete med en ökad implementering av Bolognaprocessens mål och verktyg. EU-kommissionen har också presenterat flera initiativ som har långtgående konsekvenser för högskolesektorn. I januari 2022 meddelade EU-kommissionen sin europeiska universitetsstrategi² som omfattar fyra så kallade flaggskepp:

- Initiativet Europauniversitet inom Erasmus+
- Juridisk form för allianser
- Europeisk examen
- Europeiska studentkortsinitiativet.

Den svenska regeringen redogjorde i februari 2022 för riksdagen om kommissionens förslag i en faktagpromemoria.³ I den välkomnade regeringen kommissionens satsning på Europauniversitet och ambitionen att på sikt upprätta det europeiska utbildningsområdet med koppling till det europeiska forskningsområdet. Samtidigt vill regeringen värna om att Bolognaprocessen bygger på frivillighet och förtroende mellan olika länders utbildningssystem. Regeringen var tveksam till om det fanns behov av att utveckla ett ramverk för extern kvalitetssäkring med anledning av att det redan finns ett ramverk inom ramen för Bolognaprocessen. Dessutom underströk regeringen att förslagen bör utformas med respekt för medlemsstaternas nationella befogenhet på utbildningsområdet.

Europauniversitetsinitiativet (EUI)⁴ är en central del av EU:s strategi för högre utbildning och syftar till att stärka europeiska värderingar och europeisk identitet genom att främja djupa samarbeten mellan lärosäten. Det innefattar bland annat sömlös student- och personalmobilitet, innovativa utbildningsprogram, gemensam examen och tvärvetenskapliga projekt. Ett av flera centrala mål för Europauniversitet är att höja utbildningens kvalitet. För att göra det förväntas allianserna erbjuda ett gemensamt utbildningsutbud, där gemensamma program ingår.

EUI inleddes med pilotutlysningar 2019 och 2020, inom ramen för det förra Erasmusprogrammet, som gav 41 allianser medel för tre års finansiering. Gensvaret från de svenska lärosätena var stort och elva lärosäten deltog i piloterna. EUI utvecklas nu vidare i det aktuella Erasmus+ 2021–27 och den höga graden av svensk medverkan fortsätter även i dag, där nitton universitet och högskolor ingår i allianser för

² Europeiska kommissionen. *Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – om en europeisk universitetsstrategi (COM/2022/16 final)*. Strasbourg: Europeiska kommissionen, 2022.

³ Regeringskansliet. *Universitetsstrategin: Faktagpromemoria 2021/22:FPM63*. Stockholm: Regeringskansliet, Utbildningsdepartementet, 2022.

⁴ För en mer omfattande beskrivning av Europauniversitetsinitiativets utveckling, se Universitets- och högskolerådet. *Svenska lärosätens deltagande i Europauniversitet – Möjligheter och utmaningar för lärosäten och högre utbildning i Sverige*. Rapport 2024:3. Solna: Universitets- och högskolerådet, 2024.

Europauniversitet. När vi genomförde vår enkät, som skickades ut i maj 2023, ingick däremot bara tretton lärosäten i sådana allianser

I slutet av mars 2024 presenterade EU-kommissionen sitt förslag till nya rådsrekommendationer om ett europeiskt system för kvalitetssäkring och erkännande av högre utbildning. Syftet var att säkerställa stöd för transparens, mobilitet och transnationellt samarbete samt behålla hög kvalitet och ömsesidigt förtroende. Förslaget berörde bland annat förenklingar av kvalitetssäkringen av transnationella gemensamma program och ett fokusskifte från programnivå till lärosätes- eller alliansnivå.⁵

I slutet av april 2024 beskrev regeringen sina preliminära ståndpunkter om kommissionens förslag i en faktapromemoria.⁶ Regeringen har en önskan om att högre utbildning ska ha en stark internationell prägel och att mobiliteten ska öka. Regeringen välkomnade kommissionens satsning på Europauniversitet. Samtidigt ser regeringen inte att det finns behov av att utveckla ett nytt, separat ramverk för utvärdering av Europauniversitet. Vidare vidhölls att arbetet inom utbildningsområdet på EU-nivå ska utgå från en grundläggande respekt för medlemsstaternas befogenheter och för de nationella systemen, inklusive finansiering. Regeringen anser slutligen att det är rimligt att utveckla det europeiska förfarandet för kvalitetssäkring av gemensamma program och att program på nationell nivå, vid behov, genomgår granskning av en av regeringen utsedd kvalitetssäkringsorganisation.

När högskolelandskapet förändras i Sverige och inom EHEA påverkar det både UKÄ och Sveriges nationella kvalitetssäkringssystem. Stor betydelse har Europeiska unionens politiska utveckling och hur Sveriges regering agerar. Utvecklingen kan medföra att UKÄ behöver förändra sin verksamhet och anpassa sina arbetssätt. Tidsramarna och omfattningen för förändringarna är däremot oklara.

UKÄ:s deltagandet i utvecklingen av en ökad integrering och internationalisering av den högre utbildningen i EHEA underlättas av att vara medlem i *The European Association for Quality Assurance in Higher Education* (ENQA) och registrerad i *The European Quality Assurance Register for Higher Education* (EQAR), som Sverige även är medlemsland i. Det gör att Sverige och UKÄ har möjlighet arbeta proaktivt med frågorna, för att nå tydligare nationella ställningstaganden och navigera i EUI:s komplexitet för att främja effektiva lösningar inom

⁵ Europeiska kommissionen. *Proposal for a COUNCIL RECOMMENDATION on a European Quality Assurance and Recognition System in Higher Education (COM 2024/147 final)*. Bryssel: Europeiska kommissionen, 2024.

⁶ Regeringskansliet. *En färdplan mot en europeisk examen: Faktapromemoria 2023/24:FPM55*. Stockholm: Regeringskansliet, Utbildningsdepartementet, 2024.

den europeiska högre utbildningen. Det är också ett önskemål som flera svenska universitet och högskolor framfört till UKÄ.⁷

Lärosätena berättar hur de arbetar med kvalitetssäkring i enkät och intervjuer

För att få veta hur svenska lärosäten arbetar med kvalitetssäkring av Europauniversitet och transnationella gemensamma program, ställde vi frågor i en enkät. Enkäten genomfördes tillsammans med UHR. Efter att enkätsvaren kom in intervjuade vi ett urval av lärosätena baserat på svaren i enkäten.

En enkät till alla lärosäten med Erasmus charter för högre utbildning

Enkäten skickades ut till svenska universitet och högskolor i maj 2023 med sista svarsdag 30 juni 2023. Syftet var att öka förståelsen för svenska lärosätens förutsättningar att delta i Europauniversitet och erbjuda transnationella gemensamma program, samt att hantera utvecklingen mot transnationell kvalitetssäkring.

Den gemensamma enkäten var en del av UHR:s regeringsuppdrag att kartlägga och analysera förutsättningarna för svenska lärosäten att delta i Europauniversitetet. Uppdraget redovisades för regeringen 27 mars 2024. Regeringen anser att Sverige fullt ut ska delta i och forma EU-samarbetet på ett sätt som värnar både svenska och europeiska intressen.⁸ Europauniversitetet och de EU-processer som pågår kopplat till initiativet kan innebära att Sverige behöver göra nationella anpassningar.

Enkäten skickades till samtliga svenska lärosäten som har ackreditering inom Erasmus+ (*Erasmus Charter for Higher Education*) och som därmed har möjlighet att ansöka om att delta i Europauniversitet. Lärosätena stod vårterminen 2023 för tre av fyra registrerade studenter i landet. Enkäten var uppdelad i sju olika avsnitt med upp till 55 frågor som omfattade både övergripande strategiska frågor, kvalitetssäkring och studieadministration. Frågorna anpassades utifrån om det svarande lärosätet

- deltar i Europauniversitet
- har ansökt om att delta men inte beviljats
- är intresserat av att delta
- inte är intresserat av att delta.

⁷ Det har framkommit vid både intervjuer som gjorts i samband med UKÄ:s omvärldsbevakning och i enkäten som fungerat som underlag till den här rapporten.

⁸ Regeringen. Uppdrag att kartlägga frågor om Europauniversitet, Regeringsbeslut U2022/04065.

Enkäten föregicks av en kvalitetssäkring av frågorna i dialog med fem lärosäten. 39 av 43 (91 procent) lärosäten svarade på enkäten.⁹

Den här rapporten redovisar svaren på de frågor som rör kvalitetssäkring av Europauniversitet och gemensamma program. UHR redovisade i sin rapport svar som rör andra områden. Frågor om kvalitetssäkring av Europauniversitet ställdes med ett par undantag till de svenska universitet och högskolor som vid tidpunkten för utskick av enkäten deltog i Europauniversitetsallianser. Frågor om kvalitetssäkring av transnationella gemensamma program ställdes till samtliga lärosäten, men beroende på deras svar på vissa frågor styrde regler i enkäten vilka följdfrågor som de fick.

Intervjuer med ett urval av lärosätena

För att fördjupa svaren från enkäten följdes den upp genom samtal med ett mindre antal lärosäten. UKÄ och UHR genomförde några av intervjuerna tillsammans, medan några av intervjuerna genomfördes enbart av UKÄ eller UHR, baserat på det urval som respektive myndighet gjort utifrån sina olika uppdrag.

Intervjuerna var semistrukturerade, där frågeområden synliggjorts i förväg. Samtalen som UKÄ deltog i var en fördjupning av enkätfrågorna som handlade om kvalitetssäkring av Europauniversitet och av gemensamma program. Både UKÄ och UHR hade möjlighet att föra in frågor i samtalet. Lärosätena fick själva bedöma vem eller vilka som lämpligast deltog i samtalen. Intervjuerna genomfördes på distans och varade som längst en timme.

Av resursskäl valde UKÄ att inte intervjua lärosäten som inte svarat att de hade erfarenhet av transnationella gemensamma program, eftersom vi ville kombinera intervjuer om gemensamma program och Europauniversitet. I vårt urval ingick fem lärosäten: Göteborgs universitet, Högskolan i Gävle, Kungl. Tekniska högskolan, Stockholms universitet och Uppsala universitet.

En central fråga i intervjuerna handlade om för- och nackdelar med integrerade kvalitetssystem. Endast fyra lärosäten hade en gemensam kvalitetssäkringspolicy eller motsvarande för Europauniversitetet. Tre av dem ligger i Stockholm, och därför valdes ett av de tre, Karolinska institutet, bort. Det fjärde valdes bort eftersom det enligt enkätsvaren inte hade gemensamma program.

Vi ville även ha med lärosäten med gemensamma program som svarat att de inte har integrerade kvalitetssystem inom sina Europauniversitet. Göteborgs universitet, hade precis som Kungl. Tekniska högskolan,

⁹ Marie Cederschiölds högskola, Beckmans designhögskola, Världssjöfartsuniversitetet och Akademi för ledarskap och teologi svarade inte på enkäten.

deltagit i piloten EUniQ (se faktaruta i nästa kapitel) om ett gemensamt ramverk för kvalitetssäkring av Europauniversitet. Uppsala universitet valdes delvis ut på grund av utförliga och intresseväckande svar i enkäten.

Tabell 1: Lista över lärosäten som intervjuats av UKÄ och namnet på den allians för Europauniversitet som lärosätet ingår i.

Lärosäte	Europauniversitet
Göteborgs universitet	EUTOPIA <i>European Universities Transforming to an Open Inclusive Academy for 2050</i>
Högskolan i Gävle	EU GREEN <i>European Universities alliance for sustainability: responsible Growth, inclusive Education and Environment</i>
Kungl. Tekniska högskolan	Unitel <i>University Network for Innovation, Technology and Engineering</i>
Stockholms universitet	Civis <i>A European Civic University</i>
Uppsala universitet	ENLIGHT <i>European university Network to promote equitable quality of Life, sustainability and Global engagement through Higher education Transformation</i>

Kvalitetssäkring av Europauniversitet

I det här kapitlet redovisar vi de enkätsvar som handlar om de svenska lärosätenas erfarenheter av kvalitetssäkring inom Europauniversitet. De flesta frågorna som rör detta har ställts till de tretton svenska lärosäten som i maj 2023 hade beviljats medel från EU-kommissionen för att delta i Europauniversitet. De två frågorna som handlar om eventuella hinder som lärosätena mött eller förutser när det gäller kvalitetssäkring av Europauniversiteten har även ställts till de lärosäten som ansökt om att få medel för att delta i Europauniversitet, men som inte fått det beviljat eller beslutat vid tillfället för enkäten.

UKÄ har också genomfört semistrukturerade intervjuer med ett urval av de svenska lärosäten som ingår i Europauniversitetsallianser. Svaren från de samtalen redovisas där de bidragit till att fördjupa förståelsen av enkätsvaren.

EUniQ: ett gemensamt europeiskt ramverk för kvalitetssäkring

European Approach for Comprehensive Quality Assurance of (European) University Networks (EUniQ)

UKÄ har tidigare medverkat i EUniQ, ett pilotprojekt för kvalitetssäkring av Europauniversitet. EUniQ-projektet genomfördes av ett konsortium som bestod av åtta kvalitetssäkringsorganisationer, sex departement, European University Association (EUA), European Students' Union (ESU) och ENQA. Projektet delfinansierades av Erasmus+ och leddes av den nederländska och flamländska kvalitetssäkringsorganisationen NVAO.

Projektet utvecklade ett ramverk och en färdplan för kvalitetssäkring av Europauniversitet. Inom ramen för arbetet genomfördes också fyra pilotstudier. Av de fyra pilotstudierna ingick svenska lärosätens Europauniversitet i två: Kungl. Tekniska högskolan genom Unite! och Göteborgs universitet genom Eutopia.

Mer information om projektet finns på NVAO:s webbplats och i faktabladet om EUniQ.^{10, 11, 12}

¹⁰ De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie. EUniQ Project. *De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie*. <https://www.nvao.net/en/euniq> (hämtad 2024-03-25).

¹¹ EUniQ. Developing a European Framework for Comprehensive Quality Assurance of European Universities. *Universitetskanslersämbetet*. 2021.

<https://www.uka.se/download/18.6c63f1051842ca8221a98c/1667218365181/EUniQ%20Fact%20sheet-webb.pdf> (hämtad 2024-03-25).

¹² EUniQ. European Framework for the Comprehensive Quality Assurance of European Universities. *De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie*.

De flesta saknar gemensam kvalitetssäkringspolicy

De flesta Europauniversitet som svenska universitet och högskolor ingår i har inte tagit fram en gemensam kvalitetssäkringspolicy eller motsvarande, men fyra¹³ stycken har det. Europauniversitetet *Unite!*¹⁴ som Kungl. Tekniska högskolan ingår i har tagit fram det gemensamma dokumentet *Quality Management Manual* som vägleder alliansens kvalitetsarbete. Vid *Civis*¹⁵ som Stockholms universitet ingår i är kvalitetssäkringspolicyn inte ett separat dokument, men frågorna ingår i strategidokumentet *Educational Framework*. De har också en *Quality Assurance Plan* som tydliggör ansvar för kvalitetsarbetet. *EUniWell*¹⁶, där Linnéuniversitetet ingår, har ett *Quality Culture Framework*, som av lärosätets fritextsvar beskrevs som väldigt övergripande, medan *NeurotechEU*¹⁷, som Karolinska institutet ingår i, har en rad styrdokument relaterade till kvalitetssäkring, exempelvis *Document of responsibility* och *Quality plan*.

De nämnda gemensamma kvalitetsdokumenten gäller inte bara för reguljära poänggivande utbildningar inom allianserna utan också för någon eller några av följande alternativ: mikromeriter/kortkurser, blandade intensiva program och andra utbildningsaktiviteter som är poänggivande. I ett par fall omfattar strategidokumenterna även forskning och samverkan.

Europauniversitetet *Enlight*¹⁸ som Uppsala universitet ingår i har i stället för en kvalitetssäkringspolicy en webbsida, som inte är externt publicerad ännu, som visar hur varje lärosäte uppfyller de europeiska standarderna och riktlinjerna för kvalitetssäkring av högre utbildning (ESG). *Ingenium* som Högskolan i Skövde ingår i planerar att ta fram en gemensam kvalitetspolicy och kvalitetssäkringssystem som baseras på ESG och EUniQ. Lunds universitet som ingår i alliansen *Eugloh*¹⁹ har svarat att de inte har en separat policy för kvalitetssäkring av utbildningsutbudet inom alliansen. I lärosätets eget kvalitetssystem finns dock en kvalitetspolicy som även gäller kurser inom samarbetet. Hållningen inom *Eugloh* är att det ska råda ömsesidig tillit mellan medverkande lärosäten och att inga dubbla processer för kvalitetssäkring

<https://www.nvao.net/nl/attachments/view/european%20framework%20for%20the%20comprehensive%20quality%20assurance%20of%20european%20universities> (hämtad 2024-04-05).

¹³ Fem lärosäten svarade "ja" på frågan i enkäten, men av fritextsvaren framgick att det var fyra allianser för Europauniversitet som de facto har ett gemensamt dokument där kvalitetsarbetet beskrivs.

¹⁴ University Network for Innovation, Technology and Engineering.

¹⁵ European Civic University Alliance.

¹⁶ European University for Well-being.

¹⁷ European University of Brain and Technology.

¹⁸ European university Network to promote equitable quality of Life, sustainability and Global engagement through Higher education Transformation.

¹⁹ European University Alliance for Global Health.

ska förekomma. Flera andra lärosäten framför en liknande hållning när det gäller tillit i stället för parallella system.

Diagram 1. Vilka av nedanstående dokument finns fastställda specifikt för Europauniversitetet?

De flesta Europauniversitet som svenska lärosäten ingår i har inte heller fastställt en arbetsfördelning för kvalitetsarbetet, rutiner och processer för kvalitetsarbetet eller för inrättande och nedläggning av gemensam utbildning. De fyra Europauniversitet som svenska lärosäten ingår i och har en gemensam kvalitetssäkringspolicy eller motsvarande har dock även fastställt både arbetsfördelning för kvalitetsarbetet samt rutiner och processer för kvalitetsarbetet.

Karolinska institutet beskrev i sitt enkätsvar att dokumenten som fastställts inom NeurotechEU än så länge bara tillämpats på en sommarkurs vid ett annat lärosäte och att lärosätet därför inte har erfarenhet av hur det fungerar i praktiken ännu. Lärosätet påpekar dock att man har dokument och rutiner på plats lokalt som är jämförbara.

Vid intervjuerna fördjupades enkätsvaren ytterligare. Representanter från Göteborgs universitet berättade att man inte haft avsikt att skapa ett centraliserat kvalitetssystem för *Eutopia*.²⁰ Göteborgs universitet beskrev hur viktigt det är för alliansen att ha tillit till varandras system, eftersom alla lärosäten som deltar arbetar utifrån ESG. Den erfarenhet som alliansen fått av att ha varit med i pilotprojektet EUniQ stärkte uppfattningen om att inte bygga upp ett gemensamt kvalitetssystem för alliansen. Samtidigt menar lärosätet att det också finns ett viktigt lärande mellan de interna projekten.

Vid intervjun med Kungl. Tekniska högskolan berättade de att det redan från början var bestämt att de skulle utveckla gemensamma rutiner och plattformar för alliansen. Det faktum att Unite! utvecklats ur en allians

²⁰ European Universities Transforming to an Open Inclusive Academy.

som funnits i 30 år innebar också att mycket redan fanns på plats. Kungl. Tekniska högskolan har ett nationellt samarbete som kan inspirera transnationellt kvalitetsarbete med Karolinska institutet och Stockholms universitet, som alla tre har svarat att de har vissa gemensamma kvalitetsdokument inom sina respektive allianser. Samtidigt anser Kungl. Tekniska högskolan att det vore bra att få till ett nationellt samarbete och utbyte för lärosätena som ingår i Europauniversitet. Även Unite! deltog i pilotprojektet EuniQ. Inom ramen för det behövde Europauniversitetet skapa en gemensam manual för kvalitetsarbetet, men det har gått trögt att implementera den. De började med en kvalitetsmanual som var stor och komplex. Den har de senare reviderat och resultatet är en mer kortfattad manual. Lärosätet beskrev att kvalitetsarbetet i alliansen i huvudsak bygger på PDSA-cykeln.²¹ Inom alliansen finns olika *communities* som i sin tur har undergrupper knutna till sig som utför olika aktiviteter. Varje undergrupp ska under det första året välja en aktivitet där de applicerar PDSA-cykeln. Genom det tillvägagångssättet får grupperna en modell att arbeta med och erbjuds stöd från centralt håll i alliansen.

I Civis har kvalitetsfrågorna, enligt Stockholms universitet, varit med från Europauniversitetets bildande. Enligt Stockholms universitet beror det på att Civis är en allians som vill nå ut till alla studenter, i stället för att ha en nischad inriktning. När man jobbar så brett behöver man, enligt lärosätet, förhålla sig till kvalitetssäkring. Samtidigt drev Stockholms universitet linjen att inte bygga upp ett gemensamt kvalitetssystem för alliansen som löper parallellt med de enskilda lärosätenas eftersom alla lärosäten som ingår i alliansen redan jobbar med kvalitetssäkring. Men när Europauniversitetet inrättar gemensamma program och kurser behöver man enligt lärosätet tänka på kvalitetssäkringsfrågorna.

Civis har en kvalitetssäkringspolicy för gemensam utbildning. Den utgår dels från ESG, dels från att i så stor utsträckning som möjligt ha förtroende för varandras kvalitetssystem. Men ibland behöver man, enligt Stockholms universitet, hitta kompromisser och inte bara lita på varandra. Det kan behövas särskild information från studenter och lärare och vissa bitar kan behöva centraliseras för att Europauniversitetet ska kunna jobba med ständiga förbättringar. Civis har försökt få lärare att skicka kursvärderingar till studenterna men det har varit svårt. Så i stället jobbar man med fokusgrupper. Enligt Stockholms universitet är det fråga om en ständig balansgång. Den grundläggande principen är att man litar på varandras kvalitetssystem så långt det går. Men det är, enligt lärosätet, inte realistiskt i längden att jobba var och en för sig med helt parallella system. Särskilt gäller det hur de gemensamma programmen ska utvärderas. Ett stort arbete görs nu för att ta fram en konsortiummall för gemensamma program, som ska vara ett stöd för att utveckla gemensamma program inom Civis. Alliansen har fokuserat mycket på

²¹ PDSA är en akronym för ”Plan, do, study, act”. PDSA är en metod i fyra steg för kvalitetsarbete. De fyra stegen upprepas i en cykel efter varandra.

utbildning, även på forskarnivå. Långsiktigt finns en vilja att det också ska finnas forskning kopplat till den utbildning som bedrivs.

Även inom Enlight diskuterade man redan från början frågan om ett gemensamt kvalitetssystem för Europauniversitetet, enligt företrädare från Uppsala universitet. Det upplevdes dock som otympligt att skapa ett parallellt kvalitetssystem när alla ingående lärosäten redan har rutiner som uppfyller ESG. De olika lärosätena i alliansen arbetar på olika sätt med kvalitetsfrågorna och det finns olika syn på vad som utgör ett bra kvalitetsarbete. Vissa lärosäten som ingår i Enlight har till exempel ett mer kvantitativt arbetssätt, till skillnad från Uppsala universitet. Men det viktigaste, enligt Uppsala universitet, är att alla partners sätt att kvalitetssäkra sina utbildningar uppfyller ESG, som är det gemensamma dokument lärosätena har att förhålla sig till. På frågan om det finns områden där gemensamma riktlinjer hade varit bra att ha nämner representanterna från Uppsala universitet särskilt enskilda kurser. Flera av lärosätena i alliansen har inte ett utvecklat sätt att kvalitetssäkra enskilda kurser. Vid Uppsala universitet ingår fristående kurser i modellen för de egna utbildningsutvärderingarna. Där behöver de andra lärosätena bygga upp rutiner och processer på egen hand.

Högskolan i Gävle, som ingår i Europauniversitetet *EU Green*,²² är i ett tidigt skede i arbetet med att bygga upp sitt Europauniversitet. Representanter från Högskolan i Gävle berättade vid intervjun att det inte ännu är bestämt om man framöver kommer att ha ett gemensamt kvalitetssystem. Men lärosätet ansåg att det är viktigt att ha gemensamma kriterier och en gemensam syn på kvalitetsarbetet. Det beskrevs som viktigt att kunna säkra kvaliteten i det de skickar sina lärare och studenter till. Samtidigt beskrevs syftet vara att bilda ett gemensamt universitet och då behöver alliansen ha ett gemensamt kvalitetssystem och en gemensam kvalitetspolicy. Men man har inte kommit dit än och har inte hunnit fundera över fördelar och nackdelar.

Studentinflytande i Europauniversitetet

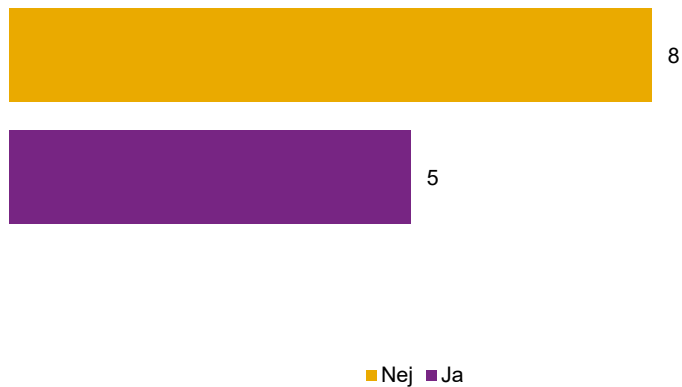
Studentinflytande inom ramen för Europauniversitetens organisation har berörts särskilt i både enkäten och vid intervjuerna med de svenska lärosätena som ingår i Europauniversitetet. I samtliga fall involveras studenter, men resultaten visar på både svårigheter och möjligheter. En särskild förutsättning som vi belyser handlar om ifall studentrepresentanterna ska ersättas för den tid och det engagemang de lägger ned genom arvodering, vilket visar på skillnader både mellan svenska lärosäten och utmaningar när frågan hamnar på europeisk nivå där traditioner med studentinflytande inte varit lika framträdande historiskt.

²² European universities alliance for sustainability: Responsible growth, inclusive education and environment.

Svårt att involvera studenter i alliansernas kvalitetsarbete

I Sverige har studenterna lagstadgad rätt till inflytande i frågor som rör utbildningen, men detsamma gäller inte i alla andra europeiska länder. Trots det involveras studenter och doktorander på olika sätt i kvalitetsarbetet vid samtliga Europauniversitet som de svenska lärosätena ingår i. Student- och doktorandrepresentanternas möjligheter och förutsättningar skiljer sig dock åt och representanterna deltar också på olika nivåer. I många Europauniversitet som svenska lärosäten ingår i finns det särskilda grupper eller organ som enbart är till för studenter och doktorander och som agerar vid sidan av de lokala studentkårerna.

Diagram 2: Finns det några särskilda svårigheter kopplade till att involvera studenter och doktorander i kvalitetssäkringen av Europauniversitetet?

Flera av de lärosäten som i enkäten fått frågan om det finns några särskilda svårigheter kopplade till att involvera studenter och doktorander i kvalitetssäkringsarbetet har svarat att så är fallet, även om de flesta menar att det inte finns. I fritextsvaren framkommer att svårigheterna ofta beror på liknande anledningar som gör att det är svårt att involvera studenter i lärosätenas lokala kvalitetsarbete. Ett lärosäte beskrev i sitt svar att svenska lärosäten generellt har större erfarenhet av student- och doktoranddeltagande än man har i flera andra länder inom Europa. Ett annat lärosäte menade att det kan vara svårt att tillsätta studentrepresentanter, eftersom arbetet mestadels är oavlönat och studenter ofta har mycket att göra. Ett par lärosäten lyfter fram att det är svårt med kontinuitet på grund av studentrepresentanternas korta mandatperioder och att de därmed byts ut relativt ofta. Det antas också vara svårt för en eller ett par studentrepresentanter att kunna representera alla studenter från de många olika lärosäten som ingår i alliansen. Slutligen beskrev ett lärosäte att studentinflytande inom Europauniversitetet inte är ett problem, eftersom det säkerställs genom lärosätets lokala kvalitetsarbete.

Studenter och doktorander är representerade på olika nivåer

Alla svenska lärosäten som ingår i Europauniversitetet beskrev i sina enkätsvar att studenter och doktorander involveras i kvalitetssäkringsarbetet. I några fall är studenter och doktorander representerade, eller kommer att vara representerade, i Europauniversitetets högsta beslutande organ. Detta gäller *Enhance*²³ som Chalmers tekniska högskola ingår i, *ECIU*²⁴ som Linköpings universitet ingår i och Ingenium som Högskolan i Skövde ingår i. I *Enhance* utgör studenterna hälften av den så kallade generalförsamlingen vars uppgift är att bevaka Europauniversitetets utveckling. Inom EU Green som Högskolan i Gävle ingår i är studenterna representerade i strategiska forum. De deltar också i de arbetspaket som högskolan leder för alliansen. I andra fall deltar studenter och doktorander i kvalitetssäkringsarbetet via sina respektive lärosäten. Vid några Europauniversitet ingår studenter i särskilda arbetsgrupper som arbetar med kvalitetsfrågor.

De fem lärosätena som UKÄ intervjuat har studentrepresentanter som deltar i alliansernas arbete på flera olika nivåer, inom olika typer av organ och på olika sätt. Inom *Enlight* som Uppsala universitet ingår i, *Unite!* som Kungl. Tekniska högskolan ingår i, EU Green som Högskolan i Gävle ingår i och *Eutopia* som Göteborgs universitet ingår i är studenter representerade i de högsta beslutande organen. I *Enlights governing board* och EU Greens senat har studenterna rösträtt, medan de har rätt att närvara i *Unite!*:s *governing platform* och *Eutopias board of directors* respektive *general assembly*.

Inom *Civis* som Stockholms universitet ingår i, är studenter representerade i *steering committee*, som under intervjun beskrevs som det näst högsta beslutande organet. På den organisationsnivån är studenter också representerade inom *Enlight* där organet kallas för *directors meeting* och studenterna har rösträtt.

Särskilda grupper enbart för studenter

Allianserna för Europauniversitet som de svenska lärosätena vi har intervjuat ingår i har i samtliga fall särskilda grupper eller organ där studenter från alliansernas olika lärosäten kan samlas vid sidan av de lokala studentkårerna. Organen benämns som *student council*, *student network* och *Students in Unite! for Representation and Empowerment* (SURE).

Inom EU Green utser varje lärosäte studenter och doktorander till *student council*. Studentkåren på Högskolan i Gävles har beslutat om

²³ European Universities of Technology Alliance.

²⁴ European Consortium of Innovative Universities.

vilka som ska nomineras och rektorn har sedan beslutat om att utse studenterna. För övriga lärosäten inom alliansen beskrev Högskolan i Gävle att processen kan se ut på andra sätt och kopplingen mellan studentkår och lärosäte skiljer sig också åt.

Inom Civis utser *student council* vilka studenter som ska delta i *steering committee*. Inom Enlights *student network* utser Uppsala universitets förenade studentkårer, ett samarbete mellan de lokala studentkårerna, studenter från Uppsala universitet. Studentnätverket i alliansen har börjat formera sig i olika undergrupper för studiesociala och strategiska syften. Under intervjun berättade Uppsala universitet att studenter från andra lärosäten kan utses eller väljas på andra sätt, eftersom varje lärosäte tillämpar sina lokala rutiner. Göteborgs universitet beskrev en liknande erfarenhet, vilket framkommit i Eutopias arbetspaket om studentinflytande. Det är inte alltid som studentrepresentanterna i Eutopias olika organ valts av en eller flera studentkårer. I alliansen uppfattar en del studentrepresentanter att de representerar sina personliga åsikter, medan andra uppfattar att de representerar studentkollektivet som helhet.

Möjligheter och utmaningar för studenternas engagemang

Flera av de lärosäten som UKÄ intervjuat har uttryckt att det funnits farhågor om att de skulle behöva arbeta mycket med att påverka övriga lärosäten inom allianserna för att säkerställa studentinflytande, men att farhågorna inte har besannats. I stället har det svenska sättet att arbeta med studentinflytande tagits emot relativt väl.

Högskolan i Gävle beskrev under intervjun att studentengagemanget ses som viktigt för att nå EU Greens syfte. Den lokala studentkåren bidrar till det bland annat genom att ha egna arbetsgrupper som arbetar med internationella frågor och har dialoger med lärosätet.

Inom Enlight har studenter enligt Uppsala universitet möjlighet att delta i de olika beslutande organen på samma villkor som andra. Däremot når man inte alltid ambitionen, eftersom studenterna i vissa fall inte får förutsättningar att förstå de komplexa sammanhangen i alliansen. Enligt lärosätet beror det på att studenterna, som i regel studerar heltid och har tidsbegränsade uppdrag, har avsevärt mycket mindre tid att ägna sig åt alliansen än de avlönade tjänstemännen. Det medför enligt Uppsala universitet att studenterna inte har samma möjlighet att förstå eller hänga med i djupare resonemang.

Även Kungl. Tekniska högskolan beskrev att studenter får delta i alla arbetsgrupper, men att de inte alltid gör det. Det finns enligt lärosätet ett kontinuitetsproblem. Studenter är i regel aktiva under ett års tid, men projekten löper över flera år. Dessutom skiljer sig även mandatperioder för studentrepresentanterna åt mellan de olika lärosätena. Det innebär att

studenterna byts om varandra och i bästa fall får träffas en gång under tiden de är verksamma. Lärosätet uttryckte också oro över att studenterna kanske inte tycker att engagemanget i alliansen är intressant om de inte får se frukten av sitt arbete.

Stockholms universitet ser att studenternas deltagande i både beredande och beslutande organ tagits emot väl, men att förändringen i vissa fall gått långsamt. Inom Civis följs studentrepresentationen upp genom olika indikatorer.

Studenterna ersätts inte alltid för den tid och det engagemang de ger till Europauniversiteten

En viktig förutsättning för studentinflytande är att studentrepresentanterna ersätts för sin tid och sitt engagemang.²⁵ Intervjuszvaren vittnar om att det inte bara finns skillnader mellan de olika Europauniversiteten utan också inom dem.

Högskolan i Gävle berättade under intervjun att studentrepresentanterna inom EU Green är arvoderade. Inom Unite! som Kungl. Tekniska högskolan ingår i är de inte det, om de inte redan har en arvoderad roll vid den lokala studentkåren.

Studentrepresentanterna från Uppsala universitet får ett arvode för sina uppdrag inom Enlight, men inte alltid studentrepresentanter från andra lärosäten inom samma allians. Det har enligt lärosätet funnits en diskussion om hur alliansen ska ordna det på ett likvärdigt sätt och skillnader kan bero på olika bestämmelser i de olika länderna. Från vissa lärosäten får studentrepresentanter i stället för arvode ersättning i form av ECTS-poäng.

Inom Civis kan ordföranden och vice ordföranden för student council arvoderas av alliansen. För övriga varierar ersättningen: En del arvoderas av sitt lärosäte, som de från Stockholms universitet, andra får högskolepoäng (motsvarande 2 högskolepoäng) för sitt representationsuppdrag, medan ytterligare andra inte ersätts alls.

Stockholms universitet beskrev att frågan är svår att hantera. Vissa lärosäten anser det vara principiellt fel att arvoda studentrepresentanter inom alliansen, eftersom studentrepresentanter lokalt vid lärosätet inte får arvode för sitt engagemang.

Det pågår en kartläggning inom Eutopia av hur de olika lärosätena inom alliansen arbetar med att arvoda studentrepresentanter. Samtidigt menade Göteborgs universitet under intervjun att frågan om student- och

²⁵ European Students' Union. BM84: Strengthening student representation within the framework of the European Alliances of Higher Education Institutions. *European Students' Union*. 2022. <https://esu-online.org/policies/bm84-strengthening-student-representation-within-the-framework-of-the-european-alliances-of-higher-education-institutions-2/> (hämtad 2024-03-27).

doktorandrepresentanters ersättning inte är något som lärosätet vill fastna vid, eftersom det är viktigare att säkerställa rätten till inflytande.

Arbetslivsföreträdarnas roll varierar

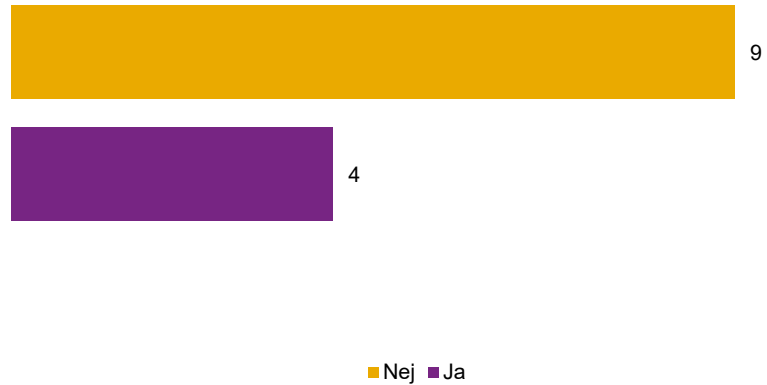
Företrädare för arbetslivets organisationer och det omgivande samhället involveras i olika grad i Europauniversitetens kvalitetsarbete – från att inte involveras alls i dagsläget, till att ha uppdrag med både centralt och lokalt engagemang. Ett par lärosäten beskrev i sina enkätsvar att den här typen av intressenter inte har någon betydande roll i deras alliansers kvalitetsarbete. Flera lärosäten har å andra sidan svarat att externa intressenter från arbetslivet och det omgivande samhället finns som partner vid varje lärosäte som ingår i allianserna och att de där till exempel finns representerade i olika beslutande organ eller har rådgivande funktioner.

I ECIU, där Linköpings universitet ingår, finns företrädare från arbetslivet representerade i alliansens styrelse. Dessa företrädare beskrevs av Linköpings universitet ha en central och aktiv roll i Europauniversitetet. Engagemanget från arbetslivsföreträdare inom ECIU anser Linköpings universitet är en av alliansens främsta styrkor. I alliansen Enhance, där Chalmers tekniska högskola ingår, har man så kallade strategiska partner i generalförsamlingen, vars roll är att övervaka utvecklingen i alliansen och fungerar som rådgivare till styrelsen. Högskolan i Gävle beskrev att det finns anknutna partner med representanter i styrgruppen och som bidrar i alliansens arbete.

Handelshögskolan i Stockholm, som ingår i alliansen *Civica*,²⁶ beskrev att både näringslivet, kommunala institutioner och ideella organisationer är involverade i flera av Europauniversitetets arbetspaket. Studenterna exponeras också för arbetslivet genom att bidra med lösningar till utmaningar som företag har samt genom att besöka och delta i företagets aktiviteter. Studenterna återrapporterar från sina engagemang med icke-akademiska instanser och det leder till att de får olika intyg från Europauniversitetet.

²⁶ The European University of Social Sciences.

Diagram 3. Finns det några särskilda svårigheter kopplade till att involvera företrädare för arbetslivet/omgivande samhället i kvalitetssäkringen av Europauniversitetet?

De flesta lärosätena svarade att det inte finns några särskilda svårigheter kopplade till att involvera företrädare för arbetslivet eller det omgivande samhället i kvalitetssäkringen av Europauniversitetet. Det framkommer dock att svaren kan bero på att man inte hunnit märka av några svårigheter ännu, eller att det är för tidigt att uttala sig om.

Kungl. Tekniska högskolan och Stockholms universitet beskrev att fokus hittills legat på att bygga upp och etablera samarbetet inom alliansen. Därför har kontakter med arbetslivet eller det omgivande samhället fått stå tillbaka något. Karolinska institutet beskrev i sitt fritextsvar att de alltid tycker att det är svårt att engagera arbetslivsföreträdare som ska ha tid att engagera sig i arbetet i sådan omfattning att det gör någon skillnad. Lärosätet anser att det är en utmaning att hitta företrädare från arbetslivet med erfarenhet som är relevant för utbildning med en bred arbetsmarknad, men att det är för tidigt för att svara på om det finns svårigheter med det i deras allians. Högskolan i Skövde ger samma bild som Karolinska institutet om svårigheterna med att finna representanter från arbetslivet eller det omgivande samhället med en passande kompetensprofil.

Utmaningar, hinder och framgångsfaktorer

I sina enkätsvar beskriver lärosätena utmaningar, hinder och framgångsfaktorer för arbetet med kvalitetssäkring av Europauniversitet. Det finns bland annat utmaningar kopplade till kommunikation av kvalitetssäkringsresultat och med utvärdering av det gemensamma utbildningsutbudet. Enkätsvaren tyder även på att många lärosäten anser att det är för tidigt att tydligt beskriva framgångsfaktorer för arbetet.

Kommunikationen av resultat är en utmaning

Få lärosäten använder webben för att sprida sina resultat av kvalitetsarbetet, och få har en fastställd process för att ta tillvara resultaten av kvalitetsarbetet i den strategiska styrningen av Europauniversitetet. När det gäller återkoppling av resultaten till interna och externa intressenter framgår det inte helt tydligt av lärosätenas enkätsvar om deras svar handlar om det enskilda lärosätets kvalitetsarbete eller om det gäller Europauniversitetet. Några lärosäten beskrev att återkoppling sker enligt ordinarie rutiner och riktlinjer vid respektive lärosäte inom alliansen. Andra beskrev inte alls hur återkopplingen går till, men uppger att det sker.

Handelshögskolan i Stockholm beskrev i enkätsvaren att teamet som jobbar för Civica vid lärosätet systematiskt återrapporterar resultaten till interna och externa intressenter. Man lägger också vikt vid att viktiga steg inom alliansen inte krockar med kvalitetssäkringsarbetet vid lärosätet – om steg tas som inte passar lärosätets egen strategi eller regelverk återrapporterar man det till alliansen.

Linnéuniversitetet, som ingår i EUniWell, uppgav att återkoppling först sker till alliansens styrelse. Men den sker även genom alliansens *Quality Culture Arena*, som dock fortfarande är i en uppstartsfas.

Inom Civis, där Stockholms universitet ingår, publiceras resultaten av kvalitetsarbetet dels på en intern webbsida för personal och studentrepresentanter, dels på en extern webbsida. Stockholms universitet beskrev även i sitt enkätsvar hur resultaten löpande återkopplas genom att rapporter bereds och beslutas i olika organ och grupper.

I Unite! som Kungl. Tekniska högskolan ingår i sker återkoppling mellan olika aktiviteter och alliansens styrelse, där alla lärosäten är representerade, men någon återkoppling till externa intressenter sker ännu inte alls. Luleå tekniska universitet svarade att resultatet av kvalitetssäkringsarbetet i alliansen delges internt till alla arbetspaket och medlemmar och externt till Europeiska unionens kommission. Göteborgs universitet svarade att återkopplingen inom Eutopia normalt sker inom respektive delprojekt.

Högskolan i Gävle svarade att de, inom Europauniversitetet EU Green, har särskilt utsedda projektledare samt en särskilt utsedd vicerektor som ansvarar för återkoppling av resultaten av kvalitetssäkringsarbetet både internt och externt.

I Ingenium, där Högskolan i Skövde ingår, ska resultatet av kvalitetssäkringsarbetet varje år publiceras i en rapport producerad av externa experter. Men i och med att arbetet med en kommunikationsplan fortfarande pågår, är det ännu oklart hur detta ska kommuniceras vidare.

Enbart ett fåtal lärosäten som ingår i ett Europauniversitet uttryckte att det framkommit eller kan framkomma problem relaterade till återkoppling av resultat av kvalitetssäkringsarbetet specifikt relaterat till deras Europauniversitet. Stockholms universitet uppger att alliansens storlek är en utmaning. Civis involverar närmare 600 000 personer, varav cirka 500 000 studenter, och samarbetar även med ett antal afrikanska universitet. Linköpings universitet uttryckte att det kan bli svårt att skilja ut resultat specifikt för Europauniversitetet, eftersom kvalitetsarbetet för det ingår i den ordinarie verksamheten, vilket man dock i sig ser som positivt. Högskolan i Skövde skriver att det finns en risk att resultat drunknar i en stor mängd övrig information i människors informationsflöden.

Få lärosäten beskrev att Europauniversitetet har en fastställd process för att ta tillvara resultaten till alliansens styrning. Enbart tre lärosäten har svarat att de har eller kommer ha en fastställd process för att ta tillvara resultaten av kvalitetssäkringsarbetet i sina Europauniversitet. Inom Civica, där Handelshögskolan i Stockholm ingår, finns en *president committee*, där alla lärosäten representeras av sin högsta chef, som har det yttersta ansvaret för alla beslut som rör kvalitet och de lokala utbildningsprogrammets struktur. I Unite!, där Kungl. Tekniska högskolan ingår, deltar *steering committee* aktivt i kvalitetssäkringsarbetet och för vidare resultaten till alliansens *governing platform*. Ingenium, där Högskolan i Skövde ingår, kommer enligt lärosätets enkätsvar att utveckla ett gemensamt system för kvalitetssäkring baserat på de europeiska standarderna och riktlinjerna (ESG), där metoder kommer ingå för att ta tillvara resultaten av kvalitetssäkringsarbetet.

Få konkreta planer på utvärdering av gemensamma utbildningsutbudet

Bara tre lärosäten uppgav att det finns konkreta planer på eller rutiner för externa utvärderingar av lärosätenas utbildningsutbud inom ramen för respektive Europauniversitet. Kungl. Tekniska högskolan uppgav att det sannolikt kommer genomföras 2025. Högskolan i Skövde och Uppsala universitet beskrev i sina svar att det görs regelbundet inom lärosätenas ordinarie kvalitetssystem vart sjätte år.

Stockholms universitet uppgav att det inte finns någon plan på en extern utvärdering av hela Civis utbildningsutbud, men däremot av enstaka utbildningsaktiviteter, till exempel gemensamma program. Lärosätet uppgav dock också att en extern utvärdering med fokus på hela projektet kommer starta 2024. Där kommer det ingå en granskning av processerna för utbildningsindikatorer för olika utbildningsaktiviteter.

Fåtal framgångsfaktorer

De flesta lärosätena uppgav att man inte kommit tillräckligt långt i arbetet ännu, för att kunna dela med sig av framgångsfaktorer. Stockholms universitet pekade på fördelarna med att ha en erfaren *quality officer*, som arbetar nära ledningen för Civis samt deltar i och stödjer olika arbetsgruppers arbete med kvalitetssäkring av utbildning. På det sättet kan kunskap om kvalitetssäkring öka och spridas. Lärosätet betonade även vikten av att tidigt kartlägga och analysera de ingående lärosätenas kvalitetssystem i relation till ESG. Det ökar förståelsen för varandras likheter och olikheter och underlättar i arbetet med att hitta kompromisser och lösningar.

Karolinska institutet uppgav att man bidragit i arbetet med att utveckla kvalitetssäkringen av en sommarkurs vid ett annat universitet i alliansen. På så sätt har man bidragit till en tydligare koppling mellan kursplanen och kursvärderingarna, samt till utvecklingen av styrdokumentens skrivningar om kursplanen och kursvärderingarna för kurser inom alliansen.

Handelshögskolan i Stockholm nämnde alliansens it-struktur och webbplats som positiva aspekter. Man har också tagit initiativ till en diskussion om utmaningar inför att ha ett europeiskt biblioteksutbud.

Uppsala universitet och Göteborgs universitet betonade båda vikten av att lärosätena har tillit till varandras kvalitetssystem inom deras allianser. Då behöver man inte skapa något parallellt system utöver dem.

Olika syn på kvalitetssäkringsarbete är en utmaning

Ett återkommande tema när lärosätena svarar på om det finns utmaningar i kvalitetssäkringen av Europauniversiteten är de skillnader som finns mellan länder och lärosäten i synen på och kulturen kring kvalitetssäkringsarbete, samt de olika nationella och lokala regler, lagar och förordningar som påverkar. Flera lärosäten vittnar om att sådana skillnader samt brist på förståelse för dem kan skapa stora svårigheter i arbetet. Ett lärosäte nämnde till exempel att olika långa ledtider och förankringsprocesser kan leda till frustration över att beslutsfattandet tar längre tid på vissa lärosäten än andra. Att statliga lärosäten i Sverige är myndigheter beskrevs också påverka förutsättningarna.

Ett lärosäte nämnde omfattningen på arbetet med kvalitetssäkring inom en stor allians som ytterligare en utmaning. Den tid som avsatts i projektbudgeten upplever man som mycket begränsad. Brist på kompetens inom kvalitetssäkring av utbildning vid partneruniversitet lyftes som ytterligare ett problem.

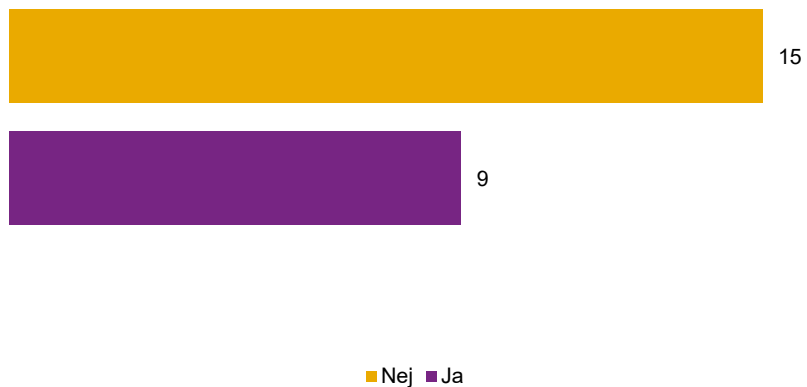
Ett annat lärosäte nämnde skillnader i engelskkunskaper som en stor utmaning, särskilt för terminologin inom kvalitetssäkringsområdet. Man efterlyste därför en uppsättning engelska förklaringar av termer som

kvalitet, hög kvalitet, kvalitetsarbete från UKÄ, gärna framtagna i samarbete med ENQA.

Juridiska hinder är ett återkommande problem

I enkäten fick lärosätena svara på om de upplevt några juridiska hinder i kvalitetssäkringen av sina Europauniversitet. Flera lärosäten nämnde skillnader i nationella och lokala regler som ett problem. Det gällde exempelvis antagning, kurs- och utbildningsplaner, arbetsinsats för studenter och krav i examensordningar.

Diagram 4. Har ert lärosäte upplevt eller förutser ni några juridiska hinder när det gäller kvalitetssäkringen av Europauniversitetet?²⁷

Ett lärosäte beskrev att man vid de olika lärosätena inom alliansen har kommit olika långt i arbetet med Bolognaprocessen. Eftersom de ingående lärosätena i de flesta fall inte arbetat med varandra tidigare, har de heller inte någon riktig kännedom om varandra. Det kan få konsekvenser för kvalitetsarbetet.

Ett annat lärosäte förutsåg att dess kontroll över kvalitetsutvecklingen på kurser och program kommer att minska, eftersom de kommer hållas gemensamt inom alliansen som lärosätet ingår i. Lärosätet upplever även att diskussionen om juridisk form för allianser, som är ett annat flaggskeppsinitiativ för kommissionen, är svår för enskilda universitet att greppa och driva.

Några lärosäten nämnde olika administrativa problem, som dubbelanställning av personal. Flera lärosäten nämnde svårigheter kopplat till antagning av studenter vid gemensamma program eller kurser.

²⁷ Enkätfrågan om juridiska hinder ställdes till lärosäten som ingår i allianser för Europauniversitet och till lärosäten som ansökt om medel för att ingå i en allians, men som inte beviljats medel vid tidpunkten för enkäten.

Slutligen nämnde två lärosäten att ett betydande juridiskt hinder för kvalitetssäkringen av Europauniversiteten är att svenska förvaltningsmyndigheter, däribland UKÄ, i regel inte får verka utomlands.

Det finns även andra hinder

Lärosätena fick i enkäten även svara på frågan om de upplevt andra hinder än rent juridiska när det gäller kvalitetssäkringen av sina Europauniversitet. Drygt hälften hade inte upplevt det, medan nästan hälften hade upplevt hinder.

Diagram 5. Har ert lärosäte upplevt eller förutser ni några andra hinder när det gäller kvalitetssäkringen av Europauniversitetet?²⁸

Ett lärosäte pekade på risken att kvalitetssäkringsmodeller kan bli för komplicerade eller omfattande när man försöker harmonisera och synkronisera dem vid olika lärosäten eller i olika länder. Ett annat lärosäte lyfte fram svårigheten för mindre, mer resurssvaga lärosäten att uppfylla de standarder som ställs upp för kommissionens Europauniversitetsinitiativ, med tanke på den resurskrävande process som kvalitetssäkringsarbetet innebär.

Ett annat hinder som tog upp var att bristen på en enhetlig kvalitetssäkringsram på europeisk nivå kan göra det svårt att göra en jämförande bedömning av kvaliteten vid olika universitet. Karlstads universitet nämnde att man inom sin allians föreslagit gemensam ackreditering eftersom man arbetar med kvalitetssäkring på olika sätt. Men det skulle i sin tur innebära merarbete eftersom samtliga lärosäten redan kvalitetssäkras i sina hemländer.

²⁸ Enkätfrågan om andra hinder för kvalitetssäkringen av Europauniversitet ställdes till lärosäten som ingår i allianser för Europauniversitet och till lärosäten som ansökt om medel för att ingå i en allians, men som inte beviljats medel vid tidpunkten för enkäten.

Indelningen av läsåret i terminer och studieperioder togs upp som ett annat hinder för administration och planering av alliansens aktiviteter.

Ett lärosäte uppgav att en utmaning är att de olika länder som lärosätena kommer från har kommit olika långt i att införa ESG, och att man i olika utsträckning arbetar utifrån principer om konstruktiv länkning. Ett annat lärosäte menade att skillnader och brist på förståelse för de olika nationella och överstatliga bestämmelserna är ett hinder. Det kan handla om kvalitetssystem och var gränsen går för vad som är en lärosätesspecifik angelägenhet respektive vad man måste komma överens om inom Europauniversitetet.

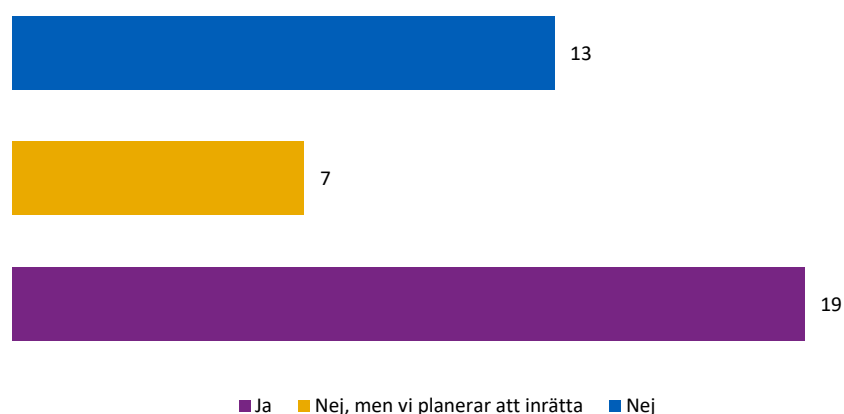
Kvalitetssäkring av gemensamma program

I det här kapitlet redovisas de enkätsvar som handlar om de svenska lärosätenas erfarenheter av kvalitetssäkring av transnationella gemensamma program, det vill säga utbildningsprogram som erbjuds tillsammans med minst ett lärosäte i ett annat land. Eftersom avsnittets frågor var regelstyrda utifrån lärosätets tidigare svar, skiljer sig antalet svarande åt mellan de olika frågorna och därmed i rapportens diagram. UKÄ har också genomfört semistrukturerade intervjuer med ett urval av lärosätena som besvarat enkäten. Svaren från dessa samtal redovisas där de bidragit till att fördjupa förståelsen av enkätsvaren.

Många lärosäten ingår i gemensamma program med lärosäten i andra länder

Nitton av lärosätena som besvarat vår enkät har erfarenhet av att erbjuda gemensamma program, inom eller utanför Europauniversitet. Sju av de lärosätena som inte har erfarenheter av att erbjuda gemensamma program har planer på att etablera sådana samarbeten²⁹, medan tretton lärosäten inte har sådana planer. Det varierar om programmen leder till gemensamma, dubbla eller multipla examen.

Diagram 6. Ingår lärosätet eller har lärosätet ingått i några gemensamma program som leder till dubbla, gemensamma eller multipla examen?

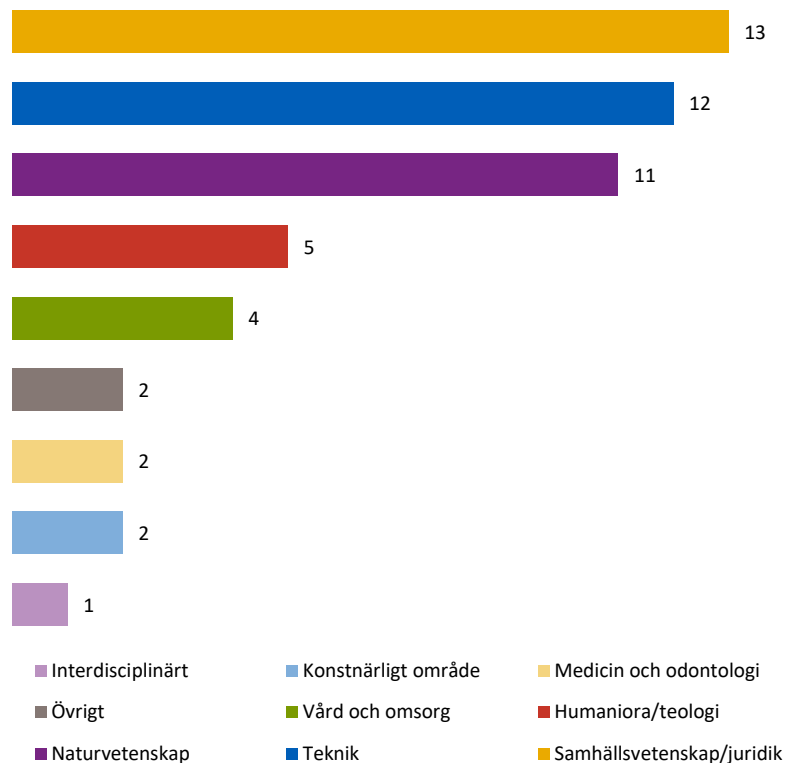
Bland de som har svarat att de har gemensamma program finns flera stora och breda lärosäten som Uppsala universitet, Stockholms

²⁹ Två lärosäten svarade ”Ja”, men av fritextsvaren framgick att deras svar handlade om planerade program. Deras svar har därför i diagrammet redovisats som ”Nej, men vi planerar att inrätta”.

universitet och Göteborgs universitet, men även mindre lärosäten som Högskolan i Borås, Blekinge tekniska högskola och Sophiahemmet högskola.

Diagram 7 nedan visar inom vilka ämnen lärosäten har svarat att de har gemensamma program. Samhällsvetenskap/juridik, teknik och naturvetenskap är de ämnesområden som flest lärosäten har (ett eller flera) gemensamma program inom. Mindre vanligt är att lärosäten har program inom till exempel konstnärliga ämnen eller medicin och odontologi.

Diagram 7. Vilka ämnesområden täcker dessa program in?³⁰

Av de lärosäten som deltog i intervjuerna uppgav fyra att de har planer på att ha fler gemensamma program framöver, samtidigt som de pekade på att planering och genomförande av gemensamma program kan ta lång tid och kräva mycket arbete. Uppsala universitet uttryckte att komplexiteten och osäkerheten i processen att skapa gemensamma program gör att intresset och energin för det är relativt litet.

³⁰ Observera att diagrammet inte visar *antalet program* inom respektive ämnesområde, utan antalet *lärosäten* som har gemensamma program inom ämnesområdet. Lärosätena kan alltså ha ett eller flera program inom det eller de ämnesområden de angav som svar.

Europeiska förfarandet för kvalitetssäkring av gemensamma program

European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes

Det europeiska förfarandet för kvalitetssäkring av gemensamma program, ofta förkortat till *European Approach*, utvecklades för att underlätta extern kvalitetssäkring av transnationella gemensamma program. En enskild utvärdering där *European Approach* tillämpats av en EQAR-registrerad kvalitetssäkringsorganisation räcker för att programmet ska kunna ackrediteras i alla länder inom det europeiska området för högre utbildning (EHEA) där ackreditering är obligatorisk och där det europeiska förfarandet är tillämbart.

Metoden är baserad på de europeiska standarderna och riktlinjerna (ESG) och EHEA:s kvalifikationsramverk (QF-EHEA). Förfarandet definierar standarder som bygger på verktyg som man kommit överens om inom EHEA, utan att tillämpa ytterligare nationella kriterier. Det syftar till att underlätta kvalitetssäkring av programmen som helhet i linje med deras gemensamma karaktär. Förfarandet antogs 2015 av ministrarna inom EHEA.

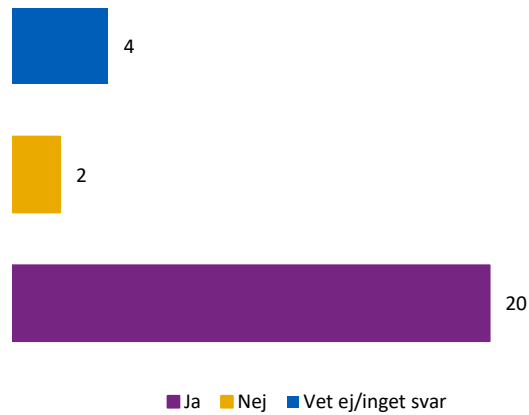
Mer information om det europeiska förfarandet för kvalitetssäkring av gemensamma program finns på EQAR:s webbplats.³¹

Gemensamma program kvalitetssäkras oftast inte i sin helhet

I enkäten fick lärosätena frågan om det gemensamma programmet kvalitetssäkrats enligt de europeiska standarderna och riktlinjerna. I stort sett samtliga svarade att så var fallet. Två svarade nej på frågan, ett lärosäte svarade att de inte visste, och tre gav inget svar.

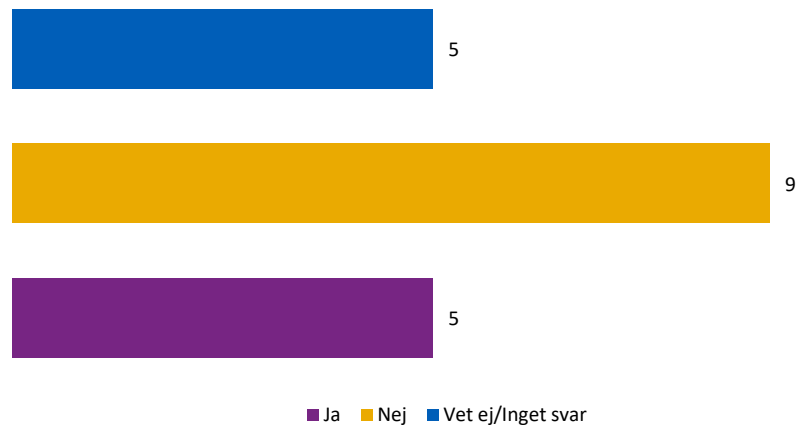
³¹ The European Quality Assurance Register for Higher Education. European Approach for QA of Joint Programmes, *The European Quality Assurance Register for Higher Education*. <https://www.eqar.eu/kb/joint-programmes/> (hämtad 2024-03-25).

Diagram 8. Har/kommer det gemensamma programmet kvalitetssäkrats enligt Europeiska standarder och riktlinjer (ESG)?

På frågan om programmet tagits fram enligt *European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes* ger lärosätena färre säkra svar. Kungl. Tekniska högskolan svarade att kriterierna för European Approach generellt följs när gemensamma program tas fram, men att man inte använt sig av European Approach för ackreditering av gemensamt program. Andra lärosäten, däribland Linnéuniversitetet och Stockholms universitet, uppgav att det är för tidigt i processen för att svara på frågan. Ytterligare andra, däribland Stockholms konstnärliga högskola och Örebro universitet, uppgav att man har för avsikt att, eller ser det som fördelaktigt om framtida framtagande av program sker enligt European Approach. Mälardalens universitet uppgav att man är osäker på om man kommer använda sig av det europeiska förfarandet.

Diagram 9. Togs programmet fram i enlighet med European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes?³²

³² Observera att vi i diagrammet bara redovisat svaren för de lärosäten som svarat att de har gemensamma program.

Stockholms universitet nämnde under sin intervju att den låga kännedomen om European Approach är ett hinder för gemensamma program, men att man arbetar inom sitt Europauniversitet för att höja kunskapen om det. Göteborgs universitet uppgav att man inte har använt det europeiska förfarandet för sina program, medan Kungl. Tekniska högskolan menar att det är ett beslut från fall till fall om man ska använda det eller inte.

Tre lärosäten, Högskolan i Borås, Mälardalens universitet samt Mittuniversitetet, uppgav att koordinatörrollen, och därmed det centrala ansvaret för framtagandet och kvalitetssäkringen av programmen i fråga ligger på andra lärosäten. Därför har man svårt att svara säkert på frågorna. Mittuniversitetet menade att de har försökt driva frågor om kvalitetssäkring inom samarbetet, men att det varit svårt att driva på för förändring om det lärosäte som har det huvudsakliga ansvaret redan har en fastställd process för framtagande av program.

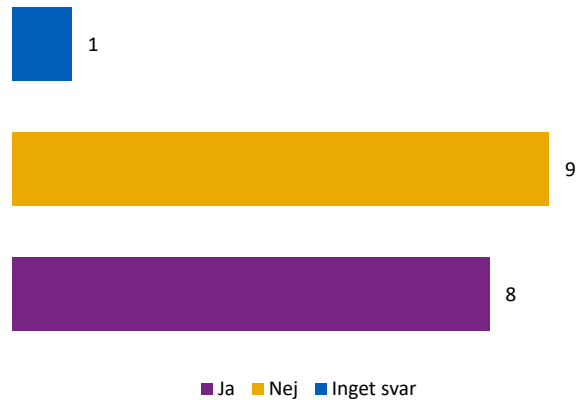
Uppsala universitet, Göteborgs universitet och Högskolan i Gävle beskrev under intervjuerna att kvalitetssäkringen av de gemensamma program som de är involverade i tenderar att ske genom att varje ingående lärosäte kvalitetssäkrar de kurser som de ansvarar för.

Göteborgs universitet beskrev närmre att kvalitetssäkring varierar mellan olika program de medverkar i. Om de själva koordinerar ett program följer kvalitetssäkringen till stor del rutiner för lärosätets eget kvalitetsarbete. Göteborgs universitet har inte använt European Approach i sina program, och ackrediteringen görs för det mesta i den nationella kontexten. Det kan finnas behov av en centraliserad process för kvalitetssäkring av gemensamma program med gemensam examen, men inte för de med dubbel eller multipel examen, enligt lärosätet.

Kungl. Tekniska högskolan sa vid intervjun att det pågår diskussioner om behovet av kvalitetssäkring av gemensamma program som helhet, och kopplar det till frågor om hur man säkerställer den interna sammanhållningen i programmet, hur man hanterar ändringar i en kurs vid ett lärosäte och hur man undviker överlapp mellan kurser.

Stockholms universitet beskrev i intervjun att man inte har något färdigt svar på hur kvalitetssäkringen av deras gemensamma program ska ske, utöver att man som tidigare nämnt jobbar för att höja kunskapen om European Approach inom sitt Europauniversitet. Det påpekades också att många medlemsuniversitet inom Civis tidigare har jobbat med gemensamma program, vilket är positivt, men dock inte specifikt med svenska lärosäten.

Diagram 10. Har någon kvalitetssäkringsorganisation bedömt det gemensamma programmet?³³

Flera lärosäten, däribland Karlstads universitet, Göteborgs universitet och Lunds universitet svarade att de gemensamma programmen kvalitetssäkras nationellt och lokalt, på samma sätt som lärosätens övriga program. Ett lärosäte, Kungl. Tekniska högskolan, uppgav att kvalitetssäkring sker genom en intern process inom deras Europauniversitetsallians Unite!. Södertörns högskola uppgav att gemensamma program granskas av fakultetsnämnden på högskolan. Enbart två lärosäten, Högskolan i Borås och Mälardalens universitet, uppgav att gemensamma program utvärderas av helt externa granskare, närmare bestämt franska Commission de Titres d'Ingénieurs (CTI) och European Foundation of Management Development (EFMD).

Utmaningar, hinder och vinster med gemensamma program

Av de nitton lärosäten som svarat att de erbjuder gemensamma program angav i stort sett samtliga att de har stött på hinder eller utmaningar med etablering och genomförandet av gemensamma program. Många lärosäten vittnade om upplevda hinder i skillnader mellan olika länders utbildningssystem och nationella regelverk. Att jämkna mellan dessa för att erbjuda gemensamma program upplevs som väldigt arbetskrävande.

Vid etablering och inrättande av ett gemensamt program ställs lärosätena inför många olika konkreta svårigheter som behöver lösas gemensamt inom samarbetet. I de flesta fallen handlar det om administrativa

³³ Observera att vi i diagrammet bara redovisat svaren för de lärosäten som svarat att de har gemensamma program.

regelverk för antagning, examenskrav, examensbevis, utbildningens upplägg och längd, terminstider och finansiering.³⁴

I några avseenden handlar utmaningar och hinder också om kvalitetssäkring av de gemensamma programmen. När lärosätena i enkätsvaren beskrev upplevda juridiska hinder i arbetet med gemensamma program är ett återkommande tema återigen skillnader i nationell lagstiftning och lokala regelverk. Flera lärosäten beskrev att processerna som krävs för att identifiera, utreda och åtgärda sådana skillnader kan vara omfattande och mycket resurskrävande. Stockholms konstnärliga högskola beskrev det som ett problem om deltagande länder inte erkänner varandras kvalitetssäkringssystem, eftersom man upplever det onödigt att ett program utvärderas av flera länder. Den samordning och harmonisering av regelverk som krävs för detta kan, som flera lärosäten beskrev, samtidigt vara en stor utmaning.

Skillnader i regler för antagning och examenskrav är betydande utmaningar för många lärosäten

Antagning till gemensamma program är något som många lärosäten beskrev som utmanande i sina enkätsvar. Eftersom lärosäten som tillsammans ska erbjuda ett gemensamt program oftast har olika bestämmelser för antagning, behöver de komma överens om reglerna för antagning till det gemensamma programmet i ett konsortieavtal. Uppsala universitet lyfte i intervjun fram att det underlättar om de deltagande länderna har liknande nationella bestämmelser inom området, eftersom det är så många olika aspekter som kräver att parterna har ett liknande system. De beskrev dock att man aldrig helt kan överlåta beslutet om antagning till annat lärosäte och att de därför i praktiken alltid behöver granska de som blivit antagna.

Examenskrav är ett annat område som flera lärosäten uppgav som utmanande. Kungl. Tekniska högskolan nämnde i enkätsvaren att eftersom gemensamma program ska uppfylla examenskrav vid ett antal olika lärosäten i olika länder kan det bli en stor utmaning att få med de kurser man vill inom ramen för examen. Som exempel nämnde de kurser inom språk, kultur och entreprenörskap. Sveriges lantbruksuniversitet lyfter i enkäten fram att regelverken ofta är inkompatibla och att det leder till administrativt merarbete.

Det framgår tydligt att många lärosäten ser det som speciellt utmanande att få till ett gemensamt program med *gemensam* examen. Av enkäten framgår att flera lärosäten i stället har satsat på *dubbel* eller *multipel* examen, eftersom det har varit enklare att genomföra. Sveriges lantbruksuniversitet, som är partner i fyra olika masterprogram med

³⁴ För en mer omfattande beskrivning av dessa delar av lärosätenas arbete med gemensamma program, se Universitets- och högskolerådet. *Svenska lärosätens deltagande i Europauniversitet – Möjligheter och utmaningar för lärosäten och högre utbildning i Sverige.*

internationella partner, har valt att erbjuda sina studenter dubbel examen, eftersom de menar att det visat sig vara omöjligt att erbjuda de utbildningarna med gemensam examen.

Högre kvalitet i utbildningen genom breddad kompetensbas – några vinster med gemensamma program

De lärosäten som intervjuades blev även tillfrågade om vad man såg som positivt med att ha gemensamma program. Flera nämnde möjligheten att dra nytta av en större bredd av kunskaper och kompetens som finns på olika lärosäten. Detta möjliggör, som Stockholms universitet uttryckte det, ”fler väldigt spännande program”. Dessutom ser man att det möjliggör att forskare knyts samman i forskningssamarbeten.

Göteborgs universitet tog i intervjun upp att man genom samarbetet i det gemensamma programmet kan erbjuda sina studenter en utbildning där de får erfarenheter som de annars inte kunnat få och som man inte kunnat erbjuda som enskilt lärosäte. Även Högskolan i Gävle var inne på samma spår och menar att man genom att samla kraft och kompetens i samarbetet med ett gemensamt program kan höja kvaliteten på utbildningen och erbjuda mer till studenterna.

Kungl. Tekniska högskolan beskrev att studentgruppen som söker sig till gemensamma, särskilt internationella program, tenderar att vara väldigt ambitiösa och fullföljer sin utbildning i hög grad. De kommer även snabbt ut på arbetsmarknaden efter fullföljda studier. Det är en studentgrupp som enligt lärosätet är attraktiv hos arbetsgivarna.

Uppsala universitet menade att det finns mycket att vinna på att ett gemensamt program får växa fram över tid, så att lärarna får möjlighet att arbeta med utvecklingen av programmet på ett systematiskt sätt. Dessutom är det en fördel om initiativet kommer inifrån verksamheten och inte ovanifrån. Då menar man att det finns större möjligheter för programmet att överleva och utvecklas på lång sikt. Samma lärosäte ser också att en bra drivkraft är att börja med att utveckla kurser och mikromeriter som i förlängningen kan utvecklas till gemensamma program.

I intervjun med Kungl. Tekniska högskolan framkom att det visserligen inte är ett lätt arbete, men att den ständiga strävan att hitta lösningar på vitt skilda problem för att få till ett gemensamt program leder till att de ”tvingas till utveckling”. Det är, med andra ord, en process som många gånger är arbetskrävande men samtidigt upplevs som utvecklande.

Reflektioner och slutsatser

I den här rapporten har vi redovisat de svenska lärosätenas erfarenheter av transnationell kvalitetssäkring inom sina respektive allianser för Europauniversitet och av gemensamma program. I det här kapitlet reflekterar vi över de resultat som framkommit och drar slutsatser mot bakgrund av Universitetskanslersämbetets (UKÄ) uppdrag om kvalitetssäkring av de svenska lärosätenas verksamhet och vårt utbyte med andra kvalitetssäkringsorganisationer i Europa. Vi presenterar också tre förslag till regeringen som handlar om att utreda möjligheterna för transnationell kvalitetssäkring i Sverige respektive stärka möjligheterna för svenska lärosäten att inrätta och genomföra gemensamma program.

Europauniversiteten skiljer sig åt

De allianser för Europauniversitet som svenska universitet och högskolor ingår i skiljer sig åt i flera avseenden. De har olika upplägg och nivå av samarbete, och har utifrån det utvecklats i flera riktningar.

De europeiska standarderna och riktlinjerna för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning gäller all högre utbildning som erbjuds inom EHEA, oavsett studiesätt eller var utbildningen ges, inklusive transnationella samarbeten. Men i rapporten kan vi konstatera att en majoritet av allianserna inte utvecklat gemensamma kvalitetssäkringspolicier, även om några undantag finns. Det visar på viss variation i hur allianserna närmar sig kvalitetssäkringsarbetet.

Kvalitet är kontextbundet och lärosätena som ingår i Europauniversitet har alla redovisat skäl för varför de valt att arbeta på sitt sätt i respektive allians. Samtidigt arbetar de allianser som har gemensamma policier eller liknande dokument som rör kvalitetssäkring med att införa strukturer för arbetsfördelning och processer för kvalitetsarbete, även om systemen inte är helt utvecklade eller ännu tillämpade i praktiken. Gemensamt för allianserna är att frågan om kvalitetssäkring präglas av en ambition till ömsesidigt förtroende och tillit.

Studenters och doktoranders möjligheter och förutsättningar att utöva inflytande över allianserna skiljer sig också åt mellan de olika Europauniversiteten. Utifrån våra resultat framträder flera utmaningar tydligt som är relaterade till representation och att säkerställa ett kontinuerligt och meningsfullt deltagande på likvärdig demokratisk grund. Utöver det ersätts student- och doktorandrepresentanterna inte konsekvent för den tid och det engagemang som de ägnar åt alliansernas utveckling. Det är viktigt att det området prioriteras för att studenter och doktorander ska kunna fungera som medskapare till att nå alliansernas mål och målen för Europauniversitetsinitiativet.

Många allianser har ännu inte utvecklat processer för att kommunicera och ta tillvara resultaten från sitt kvalitetsarbete. Det behöver upparbetas processer för att integrera resultaten i strategiska beslut. Samtidigt har få lärosäten beskrivit konkreta planer för hur alliansernas gemensamma utbildningsutbud ska utvärderas och skillnader i nationella och lokala regler bidrar till det problemet. Olikheter i synen på kvalitetsarbete mellan de samarbetande lärosätena innebär också svårigheter att genomföra kvalitetssäkringsaktiviteter på ett sätt som accepteras och fungerar systematiskt. Kvalitetssäkring kan vara en resurskrävande process och mindre resursstarka lärosäten upplever det som utmanande att uppfylla kraven som ställs av kommissionen. Universitets- och högskolerådet berör den frågan djupare i sin rapport och lämnar förslag till regeringen om en framtida finansiering av Europauniversitet.³⁵

En framgångsfaktor som några av de svenska universiteten och högskolorna beskrev, som UKÄ också känner igen beskrivningen av från andra lärosäten i Europa,³⁶ är att tidigt och grundligt analysera partnerlärosätenas kvalitetssäkringssystem i förhållande till ESG. Ett sådant arbete kan stärka förutsättningarna för ömsesidig tillit och förtroendet för varandra och resultera i att etablering av gemensamma processer för kvalitetssäkring underlättas eller stryks. Det kan också innebära att kvalitetsarbetet blir mindre resurskrävande.

UKÄ är begränsade i kvalitetssäkring av svenska lärosätens internationella verksamhet

Kvalitetsarbetet i allianserna, som i sitt sammanhang är en form av transnationell kvalitetssäkring, hänger intimt samman med frågan om extern transnationell kvalitetssäkring. Av flera skäl kan UKÄ inte agera på den transnationella europeiska utbildningsarenan genom att granska utanför Sveriges gränser, eller erkänna resultaten av granskningar från andra kvalitetssäkringsorganisationer som rör svenska lärosäten. För att det ska vara möjligt krävs inte minst förändringar i myndighetens instruktion,³⁷ men också regel- och lagändringar på flera nivåer.

Med anledning av det genomför UKÄ inte några transnationella kvalitetsgranskningar, men på grund av de svenska lärosätenas deltagande i Europauniversitetsinitiativet finns det överlappningar med det nationella kvalitetssäkringssystemet. Konsekvenserna av det kan vara en ökad arbetsbörda för svenska universitet och högskolor samt att både Sverige och UKÄ får mindre inflytande över utvecklingen eftersom vi, trots registrering i EQAR, varken kan väljas som granskande

³⁵ Universitets- och högskolerådet. *Svenska lärosätens deltagande i Europauniversitet – Möjligheter och utmaningar för lärosäten och högre utbildning i Sverige.*

³⁶ Exempel på detta gavs av Young Universities for the Future of Europe (YUFE): Lisbeth Opdenacker (Antwerpens universitet), Aleksandra Deluka Tibljas (Rijekas universitet) och Dusko Pavletic (Rijekas universitet). *Building a sustainable quality assurance system for university alliances: the YUFE approach*, föreläsning under European Quality Assurance Forum 2023-11-24.

³⁷ SFS 2012:810. Förordning med instruktion för Universitetskanslersämbetet.

kvalitetssäkringsorganisation av svenska eller utländska lärosäten. Det riskerar att leda till att svenska lärosäten väljer bort att koordinera allianser och gemensamma program, och att Sverige hamnar efter i utvecklingen.

Ökad integrering i europeisk högre utbildning stöttas av samordning och erkännande

Resultaten från vår studie pekar på samtida behov av både ökad samverkan mellan kvalitetssäkringsorganisationer, harmonisering mellan de nationella systemen för kvalitetssäkring och regelverk för att underlätta kvalitetssäkring över nationsgränserna. Ett ömsesidigt erkännande av resultat från extern kvalitetssäkring och ackreditering ligger också i linje med Bolognaprocessens mål. Samtidigt framträder ståndpunkter om att kvalitetssäkringsprocesserna bör kunna anpassas till det granskningsobjekt de ska tillämpas på. Det framgår till exempel av beskrivningar om att delar av det europeiska förfarandet bryts ut för att passa det gemensamma programmet bättre. En sådan anpassning innebär en balansgång mellan internationella standarder och kräver lyhördhet för specifika institutionella kontexter, där lärosäten, UKÄ och regeringen behöver lyfta fram områden där Sverige är starkt.

EU-kommissionens universitetsstrategi och lärosätenas gensvar på det tyder på en framtid där transnationella samarbeten om utbildning och forskning blir alltmer integrerat. Utvecklingen kommer kräva samordnade insatser från lärosäten, myndigheter och andra intressenter inom sektorn för att stödja utvecklingen mot en effektiv transnationell kvalitetssäkring.

Stort intresse för gemensamma program bland svenska lärosäten

Nitton svenska lärosäten har erfarenhet av att erbjuda gemensamma program och ytterligare sju planerar att etablera sådana. Det motsvarar två av tre universitet och högskolor i Sverige. Vanligast är att de gemensamma programmen som bedrivs i dagsläget leder till dubbel eller multipel examen, men några program leder till gemensam examen.

Enkätsvaren visar att lärosätena tar sikte på ökad samverkan genom gemensamma program, men att det finns flera utmaningar relaterade till både inrättandet och genomförandet av dem. Utmaningarna gäller framför allt skillnader i administrativa rutiner och regelverk men i vissa fall också till kvalitetssäkring. Trots utmaningarna beskrev de lärosäten som vi intervjuat dock flera fördelar med gemensamma program, inte minst när det gäller att höja utbildningens kvalitet.

Från resultaten framträder behov av förenklade administrativa processer och regelverk för att underlätta inrättandet och genomförandet av

gemensamma program. Resultaten betonar också vikten av samarbete och dialog mellan lärosäten, kvalitetssäkringsorganisationer och regeringar för att övervinna juridiska och administrativa hinder som begränsar utvecklingen och integreringen av europeisk högre utbildning.

Framgång kräver anpassning till olika regelverk och system

Förmågan att navigera i och anpassa sig till olika nationella regelverk och kvalitetssäkringssystem visar sig vara avgörande för att framgångsrikt etablera och driva gemensamma program. Det kräver ett långsiktigt åtagande från alla lärosäten som ingår i programmets konsortium, där ansvaret och kommunikationen är tydliga för att övervinna både initiala utmaningar samt säkerställa programmets hållbarhet och framgång på lång sikt. När lärosätena lyckas, följer flera positiva effekter som högre kvalitet i utbildningen genom att resurser kan samlas på ett effektivt sätt och forskningssamarbeten stärks i nära anknytning till utbildningsmiljön.

European Approach används sällan för extern kvalitetssäkring av gemensamma program

Det europeiska förfarandet för kvalitetssäkring av gemensamma program (European Approach) är designat för att vara ett verktyg som underlättar kvalitetssäkringen av gemensamma program med betoning på det *gemensamma* som särdrag. Vår rapport visar dock att det europeiska förfarandet inte används särskilt ofta, eller att delar av förfarandet bryts ut från sin helhet för att skapa specialdesignade utvärderingar som passar de samarbetande lärosätena bättre. Detta är också något som UKÄ känner igen från utländska lärosätens beskrivningar och presentationer som vi tagit del av inom ramen för vår omvärldsbevakning och vårt internationella engagemang.³⁸

Utifrån perspektivet att de svenska lärosätena har en hög grad av konformitet till de europeiska standarderna och riktlinjerna för kvalitetssäkring av högre utbildning (ESG) kan det ses som oväntat att användningen av European Approach inte slagit igenom lika väl vid extern transnationell kvalitetssäkring av gemensamma program. De svenska lärosätens enkätsvar visar samtidigt att det finns en relativt låg kännedom om European Approach bland svenska universitet och högskolor och om de fördelar som förfarandet är tänkt att föra med sig när det gäller extern kvalitetssäkring av gemensamma program.

³⁸ Exempel på detta gavs av 4EU+ European University Alliance: Sonja Kiko (Heidelbergs universitet) och CHARM European University: Meritxell Chaves (Barcelonas universitet). *Quality Assurance in European University Alliances*, föreläsning under European Quality Assurance Forum 2023-11-24.

Transnationell kvalitetssäkring genomförs redan i Sverige

Andra länders kvalitetssäkringsorganisationer verkar redan i Sverige och har genomfört granskningar genom det europeiska förfarandet. I EQAR:s databas *DEQAR* som registrerade kvalitetssäkringsorganisationer rapporterar in sina granskningsresultat till finns, förutom UKÄ, sex andra kvalitetssäkringsorganisationers resultat från granskningar i Sverige publicerade.³⁹ De tidigare nämnda franska Commission de Titres d'Ingénieurs (CTI), som är registrerade i EQAR, respektive Brysselbaserade European Foundation of Management Development (EFMD), som inte är registrerade i EQAR, har inte rapporterat in resultat i DEQAR. Granskningarna som de genomfört i Sverige är därför inte offentliggjorda.

Tre av granskningarna som publicerats i DEQAR och som utländska kvalitetssäkringsorganisationer har genomfört använde någon annan metod än det europeiska förfarandet:

- Den tyska kvalitetssäkringsorganisationen *Zentrale Evaluations und Akkreditierungsagentur (ZEvA)* granskade 2015 ett program som ges av Världssjöfartsuniversitetet.
- Den brysselbaserade europeiska organisationen *Music Quality Enhancement (MusiQuE)* granskade 2019 två program som ges av Lunds universitet.
- Den tyska organisationen *The Accreditation Agency for Study Programmes in Engineering, Informatics, Natural Sciences and Mathematics (ASIIN e.V.)* granskade 2020 ett gemensamt program vid Kungl. Tekniska högskolan.

I tre kända fall har det europeiska förfarandet tillämpats i Sverige av utländska kvalitetssäkringsorganisationer. Det gäller en granskning av ett gemensamt program som ges av Uppsala universitet och sju andra lärosäten, där den spanska kvalitetssäkringsorganisationen *Agency for Quality of the Basque University System (Unibasq)* anlätades för granskningen. För ett gemensamt program som ges av Stockholms universitet och två andra lärosäten anlätades den franska kvalitetssäkringsorganisationen *High Council for Evaluation of Research and Higher Education (HCERES)* för granskningen. För ett gemensamt program som ges av Högskolan i Gävle och två andra lärosäten anlätades den spanska kvalitetssäkringsorganisationen *Catalan University Quality Assurance Agency (AQU)* för granskningen.

När svenska lärosäten anlitar en utländsk kvalitetssäkringsorganisation för att göra en extern granskning får UKÄ oftast veta det först när granskningens resultat publiceras i DEQAR. Detta trots att det europeiska förfarandet framhåller att den organisation som lärosätena

³⁹ Inrapportering av granskningsresultat till *Database of External Quality Assurance Results (DEQAR)* sker på kvalitetssäkringsorganisationernas eget initiativ. Det kan därför finnas ett mörkertal för hur utbredd den externa kvalitetssäkringen är av svenska universitet och högskolors verksamhet från utländska kvalitetssäkringsorganisationer.

valt för att göra granskningen bör kommunicera om den med de organisationer som huvudsakligen verkar inom de områden där lärosätena är baserade.

Våra förslag och vår bedömning

Utifrån resultaten i den här rapporten föreslår Universitetskanslersämbetet att regeringen tar initiativ till en översyn av

- svenska regelverk och rutiner som försvårar genomförande av gemensamma program med svenskt deltagande.
- möjligheter för UKÄ att genomföra granskningar utanför Sverige i enlighet med Bolognaprocessen.
- möjligheten att Sverige erkänner granskningar som genomförts av andra EQAR-registrerade organisationer i enlighet med Bolognaprocessen.

Förslagen presenteras mer utförligt nedan. Att se över dessa områden bör inkludera konsekvensanalyser för UKÄ:s och UHR:s uppdrag och de förordningar som reglerar dessa.

Utöver förslagen bedömer UKÄ att

- UKÄ behöver upparbeta rutiner för att ta emot information från utländska kvalitetssäkringsorganisationer om granskningar som ska genomföras i Sverige och om deras beslut om granskningsresultat.
- svenska universitet och högskolor behöver öka sin kunskap om transnationella kvalitetssäkringsprocesser kopplade till gemensamma program.

Eftersom det i de flesta fall är okänt för UKÄ att transnationell kvalitetssäkring genomförs i Sverige behöver vi på kort sikt upparbeta rutiner för att ta emot information från utländska kvalitetssäkringsorganisationer om kommande granskningar där svenska lärosätens verksamhet ingår. Vi bör också ha rutiner för att ta emot information om resultatet av dessa granskningar. UKÄ behöver också kommunicera detta inom ramen för sitt internationella engagemang.

För att höja kunskapsnivån om transnationella kvalitetssäkringsprocesser kan lärosätena erbjuda anställda kompetensutveckling. Detta görs redan av vissa lärosäten som ingår i allianser för Europauniversitet och vi vill lyfta fram det som ett gott exempel.

En översyn av svenska regelverk och rutiner som försvårar genomförande av gemensamma program med svenskt deltagande

Svenska universitet och högskolor har inom ramen för sina examenstillstånd generellt sett lättare att inrätta nya program och en, på

vissa områden, mer flexibel lagstiftning än motsvarigheter i andra länder. Trots det beror flera utmaningar kopplade till transnationella gemensamma program på restriktiva nationella bestämmelser och en ofullständig implementering av Bolognaverktyg på nationell nivå.⁴⁰

I enkätsvaren och i våra samtal med lärosätena har vi fått mer information och konkreta exempel på vad som skulle kunna ses över för att underlätta genomförandet av gemensamma program med svenskt deltagande. Flera exempel på sådana områden finns både i den här rapporten och i Universitets- och högskolerådets redovisning av sitt regeringsuppdrag.⁴¹ Det gäller bland annat terminstider, antagningsregler, utformning av examensbevis, examenskrav och finansiering. Europeiska unionens råd har rekommenderat medlemsländerna att göra det lättare för lärosäten som deltar i transnationella utbildningssamarbeten att erbjuda gemensamma program och utfärda gemensamma examina.⁴²

Vi föreslår därför att regeringen tar initiativ till en översyn av svenska regelverk och rutiner som försvårar genomförandet av gemensamma program med svenskt deltagande.

En översyn av möjligheter för UKÄ att genomföra granskning utanför Sverige i enlighet med Bolognaprocessen

UKÄ är sedan våren 2021 registrerad i EQAR, men är begränsat i möjligheten att agera inom det europeiska området för högre utbildning genom att inte få utföra transnationella granskningar. För att UKÄ ska kunna agera internationellt krävs inte minst förändringar i myndighetens instruktion (2012:810), men också regel- och lagändringar på flera nivåer. Vi föreslår därför att regeringen tar initiativ till en översyn av möjligheter för UKÄ att genomföra granskningar utanför Sverige i enlighet med Bolognaprocessen. En sådan förändring kan innebära att Sveriges engagemang och inflytande på den europeiska arenan för extern kvalitetssäkring fördjupas ytterligare till fördel för svenska lärosätens utveckling. Att UKÄ har möjlighet att genomföra granskningar utanför Sverige i enlighet med Bolognaprocessen kan också bidra till att minska lärosätenas administrativa börda och stärka fortsatt integrering mellan Europas länder inom högre utbildning och forskning.

⁴⁰ Europeiska kommissionen, Gerda Burneikaitė, Donatas Pocius, Elizaveta Potapova, m.fl. *The road towards a possible joint European degree: identifying opportunities and investigating the impact and feasibility of different approaches: final report*. Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2023. s. 27–30, <https://data.europa.eu/doi/10.2766/945147> (hämtad 2024-04-02).

⁴¹ Universitets- och högskolerådet. *Svenska lärosätens deltagande i Europauniversitet – Möjligheter och utmaningar för lärosäten och högre utbildning i Sverige*.

⁴² Europeiska unionens råd. *Rådets rekommendation av den 5 april 2022 om brobyggande för ett effektivt europeiskt samarbete om högre utbildning (2022/C 160/01)*. Bryssel: Europeiska unionens råd, 2022.

En översyn av möjligheten att Sverige erkänner granskningar som genomförts av andra EQAR-registrerade organisationer i enlighet med Bolognaprocessen

Svenska universitet och högskolor som ingår i transnationella gemensamma program eller allianser för Europauniversitet kan behöva genomgå dubbla granskningar, eftersom den kvalitetssäkring som genomförs av en annan EQAR-registrerad kvalitetssäkringsorganisation inte kan ersätta en granskning som genomförs av UKÄ. Det beror på att Sverige inte erkänner andra kvalitetssäkringsorganisationers granskningsresultat. I dagsläget är denna begränsning inte omfattande, men kan bli det framgent givet utvecklingen inom EHEA och EU.

Ett av Bolognaprocessens mål är att främja det europeiska samarbetet inom kvalitetssäkring. Därför är implementeringen av kvalitetssäkringssystem som är i linje med de europeiska standarderna och riktlinjerna (ESG) ett lyckat steg. Samtidigt har Sveriges erkännande av kvalifikationer av högre utbildning från andra länder inom det europeiska området för högre utbildning kommit avsevärt längre än erkännande av granskningsresultat från kvalitetssäkringsprocesser som utförts av kvalitetssäkringsorganisationer som uppfyller ESG. Skälet är att riksdagen har ratificerat Lissabonkonventionen⁴³ och principerna för ömsesidigt erkännande är uttryckta av regeringen i högskoleförordningen.⁴⁴

Vi föreslår därför att regeringen tar initiativ till en översyn av möjligheten att Sverige erkänner granskningar som genomförts av andra EQAR-registrerade organisationer i enlighet med Bolognaprocessen. En sådan förändring skulle kunna innebära att svenska universitet och högskolor inte riskerar att bli granskade i dubbla processer med likartade metoder och kriterier. Översynen skulle även kunna resultera i bidrag till minskad administrativ börda för de svenska lärosätena och en stärkt integrering mellan Europas länder inom högre utbildning och forskning. Översynen ligger i linje med kommunikéerna som det ansvariga svenska statsrådet var med och antog i Bukarest 2012,⁴⁵ Jerevan 2015⁴⁶ och Rom 2020.⁴⁷

⁴³ Regeringskansliet. *Sveriges internationella överenskommelser: Nr 46 Konvention om erkännande av bevis avseende högre utbildning i Europaregionen, Lissabon den 11 april 1997, SÖ 2001:46*. Stockholm: Regeringskansliet, Utrikesdepartementet, 2001.

⁴⁴ SFS 1993:100. Högskoleförordning, 6 kap. 6 §.

⁴⁵ European Higher Education Area Ministerial Conference. *Making the Most of Our Potential: Consolidating the European Higher Education Area. Bucharest Communiqué*. 2012.

⁴⁶ European Higher Education Area Ministerial Conference. *Yerevan Communiqué*. 2015.

⁴⁷ European Higher Education Area Ministerial Conference. *Rome Ministerial Communiqué*. 2020.

UKÄ fortsätter arbetet med transnationell kvalitetssäkring

Den här rapporten är det första publicerade resultatet från Universitetskanslersämbetets projekt om transnationell kvalitetssäkring. Nästa steg i vårt arbete kommer handla om framtida scenarier, eller fall, som utgår från policyutvecklingen inom internationalisering och ökad integrering av europeisk högre utbildning. UKÄ kommer utifrån dessa scenarier undersöka vilka anpassningar som är möjliga inom det befintliga nationella regelverket och se över olika potentiella utvecklingar inom EHEA som skulle kräva förändrade regelverk på olika nivåer.

UKÄ kommer fortsätta följa och påverka utvecklingen på europeisk nivå inom kvalitetssäkringsområdet inom ramen för sitt medlemskap i bland annat ENQA.

Referenser

De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie. EUniQ Project, *De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie*.
<https://www.nvao.net/en/euniq> (hämtad 2024-03-25).

EUniQ. *Developing a European Framework for Comprehensive Quality Assurance of European Universities*, Stockholm: Universitetskanslersämbetet, 2021.
<https://www.uka.se/download/18.6c63f1051842ca8221a98c/1667218365181/EUniQ%20Fact%20sheet-webb.pdf> (hämtad 2024-03-25).

EUniQ. *European Framework for the Comprehensive Quality Assurance of European Universities*, Haag: De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie.
<https://www.nvao.net/nl/attachments/view/european%20framework%20for%20the%20comprehensive%20quality%20assurance%20of%20european%20universities> (hämtad 2024-04-05)

European Higher Education Area Ministerial Conference. *Making the Most of Our Potential: Consolidating the European Higher Education Area. Bucharest Communiqué*. 2012.

European Higher Education Area Ministerial Conference. *Yerevan Communiqué*. 2015.

European Higher Education Area Ministerial Conference. *Rome Ministerial Communiqué*. 2020.

European Students' Union. BM84: Strengthening student representation within the framework of the European Alliances of Higher Education Institutions, *European Students' Union*. 2022. <https://esu-online.org/policies/bm84-strengthening-student-representation-within-the-framework-of-the-european-alliances-of-higher-education-institutions-2/>, (hämtad 2024-03-27).

Europeiska kommissionen. *Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – om en europeisk universitetsstrategi (COM/2022/16 final)*. Strasbourg: Europeiska kommissionen, 2022.

Europeiska kommissionen, Burneikaitė, Gerda, Pocius, Donatas Potapova och Elizaveta m.fl. *The road towards a possible joint European degree: identifying opportunities and investigating the impact and feasibility of different approaches: final report*.
<https://data.europa.eu/doi/10.2766/945147> (hämtad 2024-04-02).
Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2023.

Europeiska kommissionen. *Proposal for a COUNCIL RECOMMENDATION on a European Quality Assurance and Recognition System in Higher Education (COM 2024/147 final)*. Bryssel: Europeiska kommissionen, 2024.

Europeiska unionens råd. *Rådets rekommendation av den 5 april 2022 om brobyggande för ett effektivt europeiskt samarbete om högre utbildning (2022/C 160/01)*. Bryssel: Europeiska unionens råd, 2022.

Regeringen. *Uppdrag att kartlägga frågor om Europauniversitet, Regeringsbeslut U2022/04065*. Stockholm: Regeringskansliet, 2022.

Regeringskansliet. *Sveriges internationella överenskommelser: Nr 46 Konvention om erkännande av bevis avseende högre utbildning i Europaregionen, Lissabon den 11 april 1997, (SÖ 2001:46)*. Regeringskansliet: Utrikesdepartementet, 2001.

Regeringskansliet. *Universitetsstrategin, Faktapromemoria 2021/22:FPM63*. Regeringskansliet: Utbildningsdepartementet, 2022.

Regeringskansliet. *En färdplan mot en europeisk examen, Faktapromemoria 2023/24:FPM55*. Regeringskansliet: Utbildningsdepartementet, 2024.

The European Quality Assurance Register for Higher Education. European Approach for QA of Joint Programmes. *The European Quality Assurance Register for Higher Education*. <https://www.eqar.eu/kb/joint-programmes/> (hämtad 2024-03-25).

Universitets- och högskolerådet. *Svenska lärosätens deltagande i Europauniversitet – Möjligheter och utmaningar för lärosäten och högre utbildning i Sverige*. Rapport 2024:3. Solna: Universitets- och högskolerådet, 2024.

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) ska bidra till att stärka den svenska högskolan och Sverige som kunskapssamhälle. Vi granskar kvaliteten på högskoleutbildningarna, vi analyserar och följer upp utvecklingen inom högskolan och vi bevakar studenternas rättssäkerhet.

uka.se

